

სადა მივართ

№ 35 მაისი – ივნისი 2014 წელი

რელიგიურ-საგანმანათლებლო ჟურნალი

ვენის
კონფერენცია

ცოდვების მონანიება

ყულუსიდან-მეკა-მედინამდე...

ვარსკვლავის
დაბადება

წინასწარგება

ძვირფასო მკითხველო!

მოგესალმებით ძვირფასო მკითხველო! პირველ რიგში მინდა მოგილოცოთ მაღალ-მოსილებით აღსავსე სამთვეული. გისურვებთ რწმენის სიმტკიცეს, გულწრფელობასა და უზენაესი ალლაჰისთვის მისაღებ ღვთისმსახურების შესრულებას.

ჩვენ, როგორც გონიერმა ადამიანებმა, აუცილებელია ვიცოდეთ, რწმენის როლი ინდივიდის ცხოვრებაში. უნდა ვიცოდეთ, თუ როგორი არსებაა ადამიანი, რისთვის გაჩნდა ამ ქვეყანაზე, და რა მოვალეობა აკისრია მას გამჩენის, საზოგადოებისა და საკუთარი თავის წინაშე.

ადამიანი არის არსება, რომელიც სხეულისა და სულისგან შედგება. იმისათვის, რომ სხეულმა არსებობა შეძლოს, საკვებს საჭიროებს, ხოლო სულს სულიერი საზრდო ესაჭიროება.

სულისთვის ყველაზე მნიშვნელოვანი საკვები ჭეშმარიტი რწმენაა. ალლაჰის მორწმუნე და მასზე მინდობილი ადამიანი მისგან სულიერ საზრდოსა და ძალას იღებს, ვინაიდან ადამიანი გამუდმებით უზენაესი ალლაჰის დახმარებას საჭიროებს. სწორედ უზენაესი არსების რწმენა და მასზე მინდობა, რომელსაც გამუდმებით ვსაჭიროებთ, ნდობისა და სიმშვიდის უშრეტ წყაროდ გადაგვექცევა.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„რომელთაც ირწმუნეს, ალლაჰის ხსენებით იჯერეს გულნი მათნი. დიახ, მხოლოდ ალლაჰის ხსენებით ჰპოვებს გულნი სიმშვიდეს!“ (სურა „რადი“, აიათი 28)

რწმენა ადამიანს მარტოობისა და სიცარიელისგან გადაარჩენს. რწმენა ჩვენი სულის საკვები და გულის სინათლეა. ურწმუნო ადამიანის სული საზრდოს გარეშეა დარჩენილი, ხოლო სიბნელეში ჩაძირული გული მოკლებულია უდიდეს დასაყრდენ ძალას. რწმენა ადამიანს მარტოობისა და სიცარიელისგან იცავს. ცხოვრებაში ადამიანს უამრავ სიძნელესთან უხდება შეჯახება. ასეთ მომენტებში ალლაჰის მორწმუნე ადამიანები სასონარკვეთილებში არ ვარდებიან. ისინი უზენაეს ალლაჰს შეაფარებენ ხოლმე თავს, მას მიენდობიან და უდიდესი მოთმინებით საბოლოო შედეგს დაელოდებიან. ესოდენ ძლიერ მეგობარზე სიყვარულითა და პატივისცემით მინდობა ადამიანს უდიდეს ნეტარებას გვრის.

ის ადამიანები კი, რომლებსაც რწმენა არ აქვთ, სასონარკვეთილებში ვარდებიან და მუდმივ მღელვარებაში იმყოფებიან. ამგვარად, ისინი, როგორც ნუთისოფელში, ასევე მომავალ ცხოვრებაშიც ბედნიერებას კარგავენ.

✎ ჯემალ პაქსაძე
სტუდიად სადქათფელს მ-უფთი

ცოდვების მონანიება

მონანიება არის ცოდვაზე უარის თქმა, მაგრამ უარის თქმა რაიმეზე მხოლოდ მაშინ შეიძლება, თუკი შენთვის ცნობილია, ანუ იცი ის, რაც არ შეიძლებოდა ჩაგედინა. თუკი მონანიება აუცილებელია, ასევე აუცილებელია იმის ცოდნაც, თუ რა ითვლება ცოდვად.

უზენაესმა ალლაჰმა ბრძანა: „და თავი ანებეთ ცოდვას ცხადსაც და ფარულსაც. უეჭველად, რომელნიც ცოდვას იქმნენ, სულ მალე იმათ მიეზღვებათ იმისთვის, რასაც იტვირთავდნენ“. ყურანი 6/120

თითოეულმა მუსლიმმა უნდა იცოდეს იმ ზიანის შესახებ, რომელიც ცოდვებს მოაქვს და იცოდეს იმ სასჯელის შესახებ,

რომელიც მათთვის უზენაესმა ალლაჰმა მოამზადა, რადგან მათი ცოდნა ადამიანს მათ გაფთხილებაში დაეხმარება. ასე იქცეოდა, მაგალითად, ალლაჰის შუამავალის ცნობილი თანამიმდევარი, ჰუზაიფა, რომელიც ამბობდა: „ჩვეულებრივი ხალხი ალლაჰის შუამავალს-კარგზე, მე კი ცუდზე ვეკითხებოდი, რადგან ვიცოდი, რომ ის მომიწევდა. (ალ-ბუჰარი, 3606, მუსლიმი 6/120)

ცოდვა ისეთი საქმის ჩადენა, ან არჩადენაა, რომელიც უზენაეს ალლაჰს ეწინააღმდეგება.

ცოდვა ორგვარია: დიდი და პატარა.

„და თავი ანებეთ ცოდვას ცხადსაც და ფარულსაც. უეჭველად, რომელნიც ცოდვას იქმნენ, სულ მალე იმათ მიეზღვებათ იმისთვის, რასაც იცვირთავდნენ“. ყურანი 6/120

უზენაესმა ალლაჰმა ბრძანა: „ალლაჰს ეკუთვნის, რაცაა ცათა შინა და ქვეყანასა ზედა, რათა მიუზღოს იმათ, რომელთაც სიავე ჰქმნეს იმით, რაც ჩაიდინეს და მიუზღოს იმათ, რომელთაც სიკეთე ჰქმნეს საუკეთესოთი.

და რომელნიც გაურბიან მძიმე ცოდვებს და სიბილნეს, გარდა მცირედი ცოდვებისა, უეჭველად, ღმერთი შენი ყოვლად მიმტევებელია“... (სურა ნეჯმი, აიათი, 31-32)

„თუკი თქვენ იმ მძიმე ცოდვებს მოერიდებით, რომლებიც აკრძალულია გაქვთ, მაშინ ჩვენ გაპატიებთ თქვენს ცოდვებს და შეგიყვანთ დალოცვილი კარებიდან.“ ნისა 4/31

ალლაჰის შუამავალი 7 სახის საქციელს ასახელებს, რომლებიც დიდ ცოდვებად ითვლება: ალლაჰთან ერთად სხვისი თაყვანისცემა, მკითხაობა, ადამიანის უსამართლო მკვლელობა, რომელიც ალლაჰმა აკრძალა, მეფახშეობა, ობლის ქონების შეჭმა, ომის დროს ბრძოლის ველიდან გაქცევა და უბინო, მორწმუნე ქალების მრუშობაში დადანაშაულება, რომლებიც არც კი ფიქრობენ მსგავს რამეზე.“ (ელბუჰარი, 2766, მუსლიმ 89)

დიდი ცოდვების ჩამონათვალი 70-მდეა. ცოდვათაგან უდიდესი, რომელსაც უზენაესი ალლაჰი არ ჰპატიობს, მრავალღმერთიანობაა. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„ჭეშმარიტად, ალლაჰი, ადამიანს სხ-

ვდასხვა ცოდვას აპატიებს, მაგრამ სხვის თაყვანისმცემლობას არ აპატიებს. სხვა ვინმეს თაყვანისმცემელი უზარმაზარ ცოდვას სჩადის“. (სურა ნისა 4/48)

იბნ მესუდი მოგვითხრობს: „მე ვკითხე ალლაჰის შუამავალს თუ რა ცოდვა არის ყველაზე დიდი ალლაჰის წინაშე-მეთქი. მან მიპასუხა: „ყოვლისგამჩენი ალლაჰისთვის მოზაიარის დანესება!“ (ელ-ბუჰარი, 4477)

ზოგიერთი ადამიანი ამბობს: „მე მინდა მონანიება, მაგრამ არ ვიცი, რის გარანტიას მომცემს ალლაჰის პატიება. მე მინდა წესიერ და უმანკო ცხოვრებას მივყვე, მაგრამ შეპყრობილი ვყავარ განცდებს და ეჭვებს. აუცილებლად მოვიწინიებდი, რომ ვიცოდე ალლაჰი მაპატიებს.“

ამ კითხვაზე პასუხის გაცემა ალლაჰის შუამავალის ჰადისებითაა შესაძლებელი. მის მაგალითად ამრ იბნ ალ-ასის გამოუსლიმანება გამოდგებოდა. მან თქვა: „როცა ალლაჰმა ჩემს სულში ისლამი მოათავსა, მე მივედი და ალლაჰის შუამავალს ვუთხარი: „გამომიწოდე მარჯვენა ხელი და მე შემოგფიცავ.“ მან გამომიწოდა მარჯვენა ხელი, მაგრამ მე ჩემი ხელი დავმუშტე. მან მკითხა: „რაა პირობა?“ მე ვუპასუხე, რომ ალლაჰმა მაპატიოს-მეთქი. ალლაჰის შუამავალმა მითხრა: „ამრ, ნუთუ არ იცი, რომ ისლამის მიღება ანადგურებს ყველაფერს, რაც იყო მანამდე, რომ ალლაჰის გზაზე გადასახლებით ჰიჯრა აბათილებს ყველაფერს, რაც მანამდე იყო და დიდი

მომლოცველობა, ჰაჯობა, აბათილებს ყველაფერს, რაც მანმადე იყო?”

ასევე იმამი მუსლიმი იბნ აბბასისგან გადმოგვცემს, რომ ურნმუნობი ბევრს ხოცავდნენ და ბევრს მრუშობდნენ. ზოგიერთი მათგანი მივიდა მუჰამედ შუამავალთან ს.ა.ვ. და უთხრა: „ნამდვილად, რასაც შენ ამბობ და საითკენაც მოგვიროდებ, დიდი წყალობაა. ოხ, ნეტა იმასაც შეგვატყობინებდე, რა უნდა გავაკეთოთ, რომ ეს ცოდვები გამოვისყიდოთ.“ და გარდმოვევლინა უზენაესი ალლაჰის სიტყვები:

„თქვი: ჰეი, მსახურნი ჩემო, რომელთაც ზღვარს გახვედით საკუთარი თავის საზიანოდ! არ მოინყვიტოთ იმედი ალლაჰის წყალობისგან. შეჭველად, ალლაჰი მიუტევებს ცოდვებს სრულად, რამეთუ იგია შემნდობი, მწყალობელი.“ (სურა ზუმერი, აიათი 53) უზენაესი ალლაჰი ასევე ამბობს: „...მათ ბოროტ საქმეებს ალლაჰი კეთილით შეცვლის.“

შეცვლა ორი სახისა შეიძლება იყოს:

ცუდი თვისებები - კარგით, მრავალმერტიანობა - რწმენით, მრუშობა - უბნობით, სიცრუე - სამართლიანობით, ღალატი კი ნდობით შეიცვლება.

ცუდი საქმეები, რომლებიც ჩადენილია, განკითხვის დღეს კარგით შეიცვლება.

დაფიქრდი უზენაესის სიტყვებზე: „ალლაჰი მათ ბოროტ ქმედებებს კეთილით შეცვლის.“ ყურანი 25/70. ამ ღვთაებრივი წყალობის შესანიშნავი მაგალითია გადმოცემული აბდურ-რახმან იბნ ჯუბაირეს მშვენიერ ჰადისში:

“ერთხელ ალლაჰის შუამავალთან უძლური მოხუცი მივიდა. მას წარბები თვალეზე ჰქონდა ჩამოფენილი და ჯოხს ეყრდნობოდა. ის ალლაჰის შუამავლის წინ დადგა და თქვა: „გინახავს ადამიანი, რომელსაც ყველა ცოდვა ჩადენილი ჰქონდეს და არ შერჩენოდეს არც ერთი, არც დიდი და არც პატარა?“ ჰადისის მეორე ვერსიაში ნათქვამია: „მისი ცოდვები რომ დედამინის მობინადრეთა შორის განაწილებულიყო, ისინი მათ დალუპავდა, და ამისი მონანიება შეიძლება?“ შუამავალმა ჰკითხა: „შენ მიიღე ისლამი?“ მან უპასუხა: „დიახ!“ ჰადისის სხვა ვერსიაში ნათქვამია, რომ მან თქვა: „რაც შემეხება მე, მონმე ვარ იმის, რომ ალლაჰის გარდა სხვა ღვთაება არ არსებობს და შენ მისი შუამავალი ხარ.“ შუამავალმა უთხრა: „აკეთე კეთილი საქმეები, შეეშვი ცუდს და ალლაჰი თითოეულ მათგანს სიკეთით შეგიცვლის. მან ჰკითხა: „ჩემს ბარბაროსობას და თავაშვებულობასაც?“ შუამავალმა უპასუხა: „დიახ!“

უზენაესმა ალლაჰმა გვაპატიოს თითოეულ ჩვენგანს ჩვენ მიერ ჩადენილი დიდი და პატარა ცოდვები, მოგვცეს საღი გონება, რათა არ დავუშვათ არასდროს უმსგავსო შეცდომები და თუ ძველი ჩადენილი მონანიებული არ გვაქვს, დიდმა და ძლევამოსილმა შემწყალებელმა გვაპატიოს! ერთადერთმა დიდმა ალლაჰმა, იხსნას კაცობრიობა განსაცდელისგან, უგნური ადამიანები სავალალო შეცდომებისგან, ალლაჰმა ისმინოს ყველას ვედრება-მონანიება და დაასადგუროს დედამინაზე მხოლოდ სიკეთე და ბედნიერება! ამინ!

ვენის კონფერენცია

ადამ შანთაძე
სრულიად საქართველოს მუფთის მხადგილუ

მიმდინარე წლის 28 აპრილს ავსტრიის დედაქალაქ ვენაში ჩატარდა საერთაშორისო კონფერენცია, რომელშიც მონაწილეობა მიიღო სრულიად საქართველოს მუფთის მოადგილემ, ადამ შანთაძემ. ამ ღონისძიებიდან დაბრუნების შემდეგ, შთაბეჭდილებების გაზიარების მიზნით, ადამ შანთაძეს ჩვენი კორესპოდენტი, მიხეილ გელაძე, ესაუბრა.

- ბატონო ადამ, ვისი ორგანიზებით ჩატარდა აღნიშნული კონფერენცია?

- კონფერენცია ჩატარდა ეუთოს დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანთა უფლებების ოფისის (ODIHR)-ის ორგანიზებით.

- რა საკითხებს მოიცავდა კონფერენციის დღის წესრიგი?

- კონფერენციის თემა იყო „სამართ-

ლებრივი საზოგადოების ურთიერთობების გაუმჯობესება მუსლიმების წინააღმდეგ სიძულვილზე დაფუძნებულ დანაშაულთან ბრძოლაში.“

- მსოფლიოს რამდენი ქვეყნის დელეგაცია მონაწილეობდა კონფერენციის მუშაობაში?

- კონფერენციაში მონაწილეობას ლეზულობდა 21 ქვეყნის 80-მდე წარმომადგენელი.

- სიტყვით გამოსვლებმა ძირითადად ყურადღება რა საკითხებზე გაამახვილეს?

- კონფერენციაზე ძირითადად ყურადღება გამახვილდა შემდეგ სამ სფეროზე:

1. გამონკვევები მუსლიმური საზოგადოების უსაფრთხოების შესახებ ეუთოს

რეგიონში. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმო სამართლებრივი საზოგადოების ურთიერთობებს, თუ როგორ უნდა აღმოიფხვრას მუსლიმების წინააღმდეგ სიძულვილზე დაფუძნებული დანაშაულთან ბრძოლის პრევენციის ბარიერები.

2. მთავრობის როლის შესახებ შეხედულებათა გაცვლა, თანამშრომლობის თვალსაჩინო პრაქტიკის გაზიარება ხელისუფლებასა და მუსლიმურ საზოგადოებას შორის.

3. რეკომენდაციების შემუშავება და განვითარება, თუ როგორ უნდა გაიზარდოს ნდობა სამართლებრივ სისტემებში იმისათვის, რომ ეფექტურად ებრძოლონ ანტიმუსლიმური სიძულვილის დანაშაულებს.

- როგორი შთაბეჭდილება დატოვა თქვენში ამ კონფერენციამ?

- კონფერენციამ ჩემში ძალიან კარგი შთაბეჭდილება დატოვა იმ კუთხით, რომ სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსულმა მომხსენებლებმა ისაუბრეს თავიანთ ქვეყნებში არსებულ გამოწვევებსა და პრობლემებზე. გაიმართა საჯარო დისკუსიები, რომლებშიც მონაწილეობის მიღების უფლება მოგვეცა ყველა დელეგატს და შემუშავდა რეკომენდაციები სამართალდამცავებისთვის, რათა უფრო ეფექტურად ებრძოლონ ანტიმუსლიმური სიძულვილის დანაშაულებს, იყვნენ ობიექტურები და დაიცვან მუსლიმთა უფლებები, გამოავლინონ ცალკეულ სიტუაციებში დანაშაულები, რომლებიც ეხება მუსლიმთა უფლებების დარღვევას.

- მოგეხსენებათ, რომ დღევანდელი მსოფლიო იბრძვის ისეთი გლობალური პრობლემის წინააღმდეგ, როგორცაა ტერორიზმი. ხშირ შემთხვევაში ისლამი და ტერორიზმი გაიგივებულია. თუ დაისვა კონფერენციაზე საკითხი ამის შესახებ?

- უნდა აღინიშნოს, რომ ისეთ განვითარებად ქვეყნებში, როგორც ევროკავშირის ბევრი ქვეყანა, სამუხაროდ, ფიქსირდება მუსლიმთა დისკრიმინაციის ფაქტები, მაგალითად; სიძულვილის გამოხატულება მუსლიმთა სამლოცველოების, სასაფლაოების, ისლამური ცენტრების, თავსაფრიანი ქალ-

ბატონების მიმართ. სწორედ, ანალოგიურ საკითხებზე იყო მსჯელობა ვენის კონფერენციაზე. მავანთა მიერ ისლამი იგივედება ტერორიზმთან, რაც, მე ვფიქრობ, იმის გამო ხდება, რომ მათ არ აქვთ საკმარისი ინფორმაცია ისლამის, მუსლიმების, ყურანისა და შუამავლის შესახებ. ისლამი ქადაგებს სიყვარულს და გამოხსნის ტერორიზმის ნებისმიერი ფორმით გამოვლინებას, რაც კონფერენციაზეც ერთმნიშვნელოვნად აღინიშნა და დაიგმო.

-ბატონო ადამ, თუ მოგეცათ ქალაქის ღირშესანიშნაობების დათვალიერების შესაძლებლობა, მედიასივრცით ჩვენთვის ცნობილია, რომ ვენა ერთ-ერთი ლამაზი ქალაქია?

- მეც გადმოცემით ვიცოდი, რომ ვენა ევროპის ერთ-ერთი ულამაზესი ქალაქი იყო და, მართლაც, თვალთ ნანახმა დამარწმუნა იმაში, რომ ეს ქალაქი თავისი ისტორიული ძეგლებითა და შენობა-ნაგებობებით გამორჩეული და თვალსაჩინო ქალაქია. შენობა, რომელშიც კონფერენცია ჩატარდა, არის ისტორიული მნიშვნელობისა, ყოველმხრივ დაცულია არქიტექტურული და ისტორიული იერსახე. ქალაქში ჩემი ყურადღება მიიქცია არაჩვეულებრივმა სიმშვიდემ, წესრიგმა, სისუფთავემ და, რაც ყველაზე მთავარია იმან, რომ დაცულია ისტორიული შენობა-ნაგებობების როგორც ინტერიერი, ასევე ექსტერიერი. ამ შენობებში ხშირად ტარდება სარესტავრაციო სამუშაოები ისტორიულ-არქიტექტურული და ორიგინალური იერსახის შენარჩუნების მიზნით.

-დაბოლოს, რას ეტყოდით ჟურნალ „ახალი მთვარის“ მკითხველებს?

მინდა ვისარგებლო შემთხვევით და მაგალითად გადავუხადო სრულიად საქართველოს მუფთს, ბატონ ჯემალ პაქსაძეს, და ეუთოს ხელმძღვანელობას, ვისი უშუალო თანადგომითაც საშუალება მომეცა მონაწილეობა მიმელო ამ მეტად მნიშვნელოვან კონფერენციაში. ჩვენი ჟურნალის მკითხველებს ვუსურვებ მშვიდობას, ბედნიერებასა და რწმენის სიმტკიცეს!

 ტრადიციული მიმდინარეობა

წმინდა მუჰამმადი (صلى الله عليه وسلم)

კეთილი იყოს შენი მობრძანება ადამიანთა სამყაროში დალოცვილო მუამავალო!

კაცობრიობის ისტორიაში შემონათესავე შენმა შუქმა. ჰატიჯას გამოემშვიდობე და ჰირას მაღაროში განმარტოვდი. გადიოდა დღეები, საგზალი გამოგელია და უკან მობრუნდი, ჰატიჯამ ხელმეორედ გზა დაგილოცა... „იგი ხომ არასდროს გასაყვედურობდა“...

უკვე

მოახლოვებული იყო დაბადება და ცათა კარები შენთვის გაიხსნა. დიადმა ღმერთმა „იკითხე“ ამ ბრძანებით უმძიმესი ტვირთი გატვირთა და გვევალა ღვთის სახელით ადამთა მოდგმის ქეშმარიტების წასაკითხად დაპატიჟება.

სახლში დაბრუნდი და ჰატიჯას საფარველის დაფარება სთხოვე!

მან სიყვარულითა და თანაგრძნობით დაგაფარა და დაგამშვიდა ისე, როგორც წინათ. შემფოთებული იყავი იმით, რაც ხდებოდა შენს გარშემო. წმინდა ჰატიჯამ შეეცადა შენს დანყნარებას, „დიადი ღმერთი არავის ამარად არ დაგტოვებს, ვინაიდან მუდამ იცავ ნათესავთა უფლებებს, უსახლკაროთ იფარავ, უპოვართ მუდამ გვერდში უდგახარ, სტუმართმოყვარე ხარ, გაჭირვებულებს დახმარების ხელს უწვდი“...

შემდეგ თავის ძმისშვილთან, ვარაყასთან, წაგიყვანა.

მან გულდასმით მოგისმინა, შემდეგ კი ამ თემის შუამავლობა გახარა. ამავე დროულად ეს იმის მაუწყებელიც იყო, რომ ამ გზაზე შენ უამრავ სიძნელეებს გადაწყდებოდი.

ჰატიჯა კი, მუდამ მხარში გედგა. შენ იგი, სიკვდილის შემდეგაც ვერ დაივიწყე, ერთგულებისა და მადლიერების გრძნობა იყო ამის საბაზი... აიშა ხომ მუდამ კეთილი შურით იყო გამსჭვალული ჰატიჯას მიმართ...

ბიძა ებუ თალიბი, რომელმაც დიდი თანადგომა გამოგიცხადა ამ გზაზე, რომლისთვისაც მრავალჯერ შესთხოვე ღმერთს, რომ ჭეშმარიტებას ზიარებოდა, მაგრამ ეს ბედნიერება არ ერგო მას წილად, თუმცა დიადმა ღმერთმა მისგან წმინდა ალი გაჩუქა.

ყველა მუსლიმს რაღაც განსაცდელი შეხვდება ამ გზაზე. ზოგი თავს შესწირავს, ზოგი ქონებას, ზოგიც კი საყვარელ სამშობლოს იმისთვის, რომ დაამტკიცოს თავისი გულწრფელობა.

რა არ გადაგხდა თავს, ალლაჰის საყვარელო შუამავალო!

ბოლოს ყურეიშლებმა ისიც იკადრეს, რომ სიკვდილის განაჩენი გამოგიტანეს. სწორედ ამ დროს, როცა არავინ არავის ინდობდა, მუსლიმები მედინაში გააგზავნენ, შენზე მოზარებული ამანათები წმინდა ალის თავიანთ პატრონებზე დასაბრუნე-

ბლად დაუტოვე და ებუ ბექირ სიდდიყთან ერთად მედინასაკენ გაეშურე...

ისინი შენ გელოდებოდნენ, როცა დავახშმებულ მთვარესავით გამოჩნდი ვედას მთაზე.

შენი პირველივე საქმე მთელი კაცობრიობისთვის ჭეშმარიტ გზად მეჩეთის აგება იყო.

უმალ 186 ოჯახი მედინის მკვიდრთა ძმად დაადგინე, რომელნიც უმწეობას გადაარჩინე, რომელთაც ყველაფერი მექაში მიატოვეს, რათა თავინთი რწმენა გადაერჩინათ. მედინას მკვიდრნი იმდენად დიდებულნი იყვნენ, რომ თავიანთ გაჭირვებასა და უმწეობას არაფრად თვლიდნენ, ყველაფრის მიუხედავად ძმობა გამოუცხადეს, თითქოს ბედმა გაუღიმა. მათ გაუნანილეს თავინთი სარჩო-სანოვაცე და თავინთი სახლ-კარი. ამდაგვარ ხალხს, რომელნიც უწყოდნენ ამ დიად ფასს, დიადმა ღმერთმა ენსარები ე.ი. დამხმარენი შეარქვა და წიგნში მუჰაჯირების ე.ი. ემიგრანტების შემდგომ წარღვნამდე პატივით მოსახსენებელ საფეხურზე დაადგინა.

მაშასადამე, ასეთნაირად ჩაინერა ჩვენს ისტორიაში მუჰაჯირები და ენსარები, რომელთაც გაჭირვების, ზენოლისა და მუქარის მიუხედავად, სამარადჟამო სამყოფელი არჩიეს ნუთისოფელს.

და დღეს ჩვენ ამ ეპოქის მუსლიმები დიადი ღმერთის წყალობას ვსასოებთ.

შენი უპირველესი მოხმობა ხომ მშვიდობა იყო, ყველას გარშემო შემოკრეფაზე იღწვოდი. თუმცა ყურეიშელების წახალისებიდან გამომდინარე, ზოგი ფარისეველი ყველანაირ ზღვარს გადავიდა, მათ გადაწყვიტეს შენი ჩიხში შემწყვდევა, ზურგში მახვილის ჩაკვრა და ასეთნაირად ისლამის ნათელის ჩაქრობა.

განსაკუთრებით ყურეიშელი წარმართები, რომელნიც თქვენმა გამოძევებამ ვერ დააკმაყოფილა, თქვენგან მიტოვებული ქონების გაყიდვა და ამ ფულით ჯარის შეკრება გადაწყვიტეს... მექადან ქარავანი გააგზავნეს... შენ მათ უკან მობრუნებას ელოდებოდი, ვინაიდან ღვთის ბრძანება,

რომელიც უკვე დაწერილ იყო, მათთვის ჩკუის სწავლებას ისახავდა მიზნად.

ერთი მუჭა მორწმუნენი რიცხოვნობად სამჯერ უფრო მეტ მონინალმდეგეებს შეერკინათ, რომელნიც ღვთის ნებითა და შენევნით ბედირის ქის შემოგარენში დაამარცხეს.

ამის შემდეგ ბრძოლა, საათის ქანქარასავით, ხან მარჯვნივ გადაიხარა და ხან მარცხვნივ. თუმცა დაადმა ღმერთმა ბოლოს ისეთი გამარჯვება გარგუნა წილად, რომ უკვე ერთი ეპოქა დაიხურა, ახალი პერიოდი გაიხსნა. უკვე აღარ არსებობდა ემიგრაცია, ჭეშმარიტება განმტკიცდა, ჭეშმარიტების გზაზე თავგანწირვა და ისლამის შესაბამისად ცხოვრება და ცხოვნება იყო მხოლოდ.

ფინალი ხომ დიდებული აღმოჩნდა. ვედას ჰაჯობის დროს დაახლოებით 120 ათასამდე საჰაბეს გამოუცხადე ისლამის პრინციპები, რომელსაც დღესაც კაცობრიობის ჰორიზონტზე განლაგებულ ყველაზე ძვირფას ფასეულობებად მივიჩნევთ. იმ დღეს შენ ფეხქვეშ მოიქციე ადამიანთა უმსგავსო და სასირცხო ქმედებები, რომლებიც დღესაც კაცობრიობის გლობალური ბრობლემებია, რომელიც დღესაც ვერ ჩამოვიხსენით... რის გამოც ძალიან გვრცხვენია. დიადო ღმერთო! მოგვმადლე ძალა შენი ნების აღსრულებისა, ძალა შენ მიერ წარმოგზავნილი მუჰამმედ შუამავლის ღირსეულ თემად დადგენისა. დღესაც ისევე გვჭირდება ის ფასეულობები, როგორც მაშინ.

ყოვლად სანდო ღვთის შუამავლო! შენ, შუამავალი იყავი და შენი თემი მონმედ დაიყენე. შენ ხომ მზად მყოფთ დაავალე მონმეობა იმათ მიმართ, ვინც არ ესწრებოდა. სწორედ ამ ვალდებულებამ თაობიდანთაობამდე მოაღწია. კარგად ვიცით, რომ დღეს ჩვენ ვართ მონმე და ჩვენზე მობარებული შენი ამანათის შეძლებისდაგვარად უნაკლოდ მომავალ თაობებისთვის მისაღწევად ვიღწვით. თუმცა ამ ყველაფრის მიუხედავად მშვენივრად ვუნყით, რომ უამრავი ნაკლი გვაქვს, სიმარჯვე, სიმამაცე გვაკლია.

შენ არასდროს დაგისახავს მიზნად სახელმწიფოს შექმნა, თუმცა მისივე შეიქმნა. შენს მერე კი, უამრავმა მართლმორწმუნე ჰალიფებმა განვლეს...

ჩვენთვის კი ყველაზე დიდი სახელმწიფო შენს თემად ყოფნა და იმის შემეცნებაა, თუ რაოდენ დიდი პატივია ეს ჩვენთვის. როცა ამიერ ცხოვრებას ემშვიდობებოდი, შენი ბოლო სიტყვა იყო **„ილარ რაფიყულ ელა“**. დიადო ღმერთო! მუჰამმედ შუამავლის გვერდით დაგვიმკვიდრე სამარადისო სასუფეველი.

✎ მადრი შანთაძე

ყოფსიდან-მეცა-მედინამდე...

ღვთისმსახურების მიზნით ქაბას ზიარებას უმრა ჰქვია. უმრას მცირე ჰაჯსაც უწოდებენ.

ალლაჰის შუამავალი მუჰამმედი (ს.ა.ვ.) ბრძანებს: „სამი მესჯიდის გარდა, მესჯიდების დათვალიერება, ლოცვისათვის ხანგრძლივი მგზავრობა, საჭირო არ არის (ბუჰარი, ენბია 8, მუსლიმ, მესაჯიდ 2).“

ამ ჰადისის ფონზე შევეცადეთ გაგვეხორციელებინა უმრა ისე, როგორც ქაბაში, ასევე მესჯიდი ნებევსა და მესჯიდი აყსაში გვრგებოდა პატივი ლოცვა-ვედრებისა.

ნელს უმრას რიტუალზე საქართველოდან 17-კაციანი დელეგაცია გავემგზავრეთ. ჩვენი თვითმფრინავი თელავივში დაეშვა. თელავივი ძველი იაფას მიმდებარე ტერიტორიაზე გაშენებული ქალაქია. იაფა ახლო აღმოსავლეთში უძველესი საპორტო ქალაქია. საუკუნეების განმავლობაში აქ მლოცველები გემებით ჩადიოდნენ, რათა ყუდუსი და იერუსალიმი მოელოცათ. სალამოს იერუსალიმში, მესჯიდი აყსადან 3-4 კილომეტრში მდებარე ერთ-ერთ სასტუმროში, დავბინავდით. ქართველი მომლოცველების ჩურჩული გვიან ღამემდე არ შეწყვეტილა. სასტუმროს არცერთი სარკმელი,

ფანჯარა და კარი არ დარჩენილა ისე, მათ რომ არ გაეხედათ. ეს ისტორიული ქალაქი ყველას აინტერესებდა. დილაუთენია ნამაზის სალოცავად მესჯიდი აყსაში გავეშურეთ. აქ ყველაფერი ისტორიულია: ვინრო ქუჩები, ქვაფენილები, ტაძართა თაღები, მოელვარე გუმბათები. ცნობისმოყვარე ჰაჯებს თავი ორი ათასწლეულის წინანდელ ყუდუსში გვეგონა.

მესჯიდი აყსა 144 დონუმზეა (დაახლოებით 144ათასი კვ.მ.) გაშენებული და უამრავ გუმბათსა და პატარა სამლოცველოს მოიცავს. თითოეული მათგანი სხვადასხვა შუამავლების, ან წარჩინებული მორწმუნეების სახელს უკავშირდება. მის ცენტრალურ ნაწილში, ყველაზე ამაღლებულ ადგილას აღმართულია „ყუბბეთუსსახრა“, ანუ ქვის გუმბათი. ეს ის უზარმაზარი ლოდია, რომლის მცირე ნაწილიც კლდოვან ზედაპირზე დგას. დაბლა კიბით დავეშვით და იმ პატარა სალოცავ ადგილას შევეჩერდით, რომელსაც ზემოდან ლოდის დიდი ნაწილი დაჰყურებს. თვალცრემლიანმა ჰაჯებმა ხელები ცად ავაპყარით და უზენაეს ალლაჰს მშვიდობა, ბედნიერება და სიკეთე შევევედრეთ. მეს-

ჯიდი აყსას მოედნიდან დაბლა კიბეს ჩავუყვევით, სადაც სულეიმან შუამავლის ტაძრის საძირკვლებია. რამდენიმე საუკუნოვან ტაძარს თავდაპირველი სახე ვერ შეუნარჩუნებინა, მაგრამ უზარმაზარი, 300 ტონაზე მეტი სიმძიმის, ლოდები ისევ ურყევად დგას. ბუნებრივი ძალების გარეშე ამხელა ლოდების ერთიმეორეზე დანყობა წარმოუდგენელია. აქ ყველა არქიტექტორის შედეგთა თანხვედრაა: არაბული - ხალიფა ომარის დროინდელი, სპარსული - სელმანი ფარისის მეშვეობით გადმოსული, რომლის საფლავიც აქ არის და ოსმალური, რომელიც უამრავ რესტავრირებულ შენობაში მჟღავნდება. მესჯიდი აყსას სარდაფის ზედა ნაწილში დავინახეთ პატარა ოთახი, რომელშიც წმინდა მარიამი ფეხმძიმობის დროს განმარტოვებოდა და რჩებოდა. აქ არის სინაგოგა და ის ეკლესია, რომლიდანაც ქრისტიანული მოძღვრებით შუამავალი ღისა ცად ამაღლდა.

ჰაჯები აღტაცებას ვერ მალავდნენ. საკუთარი თვალთ ნანახმა მოლოდინს გადააჭარბა.

შემდგომი მოგზაურობა ჰალილურ-რაჰმანში მოეწყო. იქ მოვინახულეთ შუამა-

ვალ იბრაჰიმის მეუღლის -სარას, შუამავალ ისჰაყისა და მისი მეუღლის, რიფყას, საფლავეები. სამწუხაროდ, ვერ შევძელით, გვენახა შუამავალ იბრაჰიმისა და ისმაილის სასაფლაოები, ებრაელები აქ არაიუდეველებს არ უშვებენ. შემდეგ გავიარეთ ზეითუნის მთაზე და ისრაელის დასავლეთ ნაწილში ვიმოგზაურეთ. გავიარეთ იაფა, ჰაიფა, შეჩერდით ბახაის ბაღთან, გავიარეთ აქქა, შუამავალ მუსას მაყამი, ანუ ადგილი, სადაც ის ერთ დროს იმყოფებოდა და მოიაზრება მისი საფლავი, მონასტერი, რომელშიც, ქრისტიანული მოძღვრებით, შუამავალ ისას შუამავლობა ებოძა, დავათვალიერეთ ლუტის, ანუ მკვდარი ზღვა და შევისვენეთ იერუსალიმში.

იქიდან ვიმოგზაურეთ იორდანიაში, სადაც პირველად მოვინახულეთ საჰაბე აბუ უბეიდ ალ ჯერრახის საფლავი. მისივე სახელობის უდიდეს მერქეთში ვილოცეთ ჯუმა ნამაზი და გავემგზავრეთ ქალაქ ამმანისაკენ (იორდანის დედაქალაქი). გზად შუამავალ შულაიბის მაყამთან შევეჩერდით, თვალცრემლიანებმა ალლაჰს მიტევება შევთხოვეთ და გზა იორდანის დედაქალაქ ამმანამდე

გავაგრძელეთ.

გვიან ღამით ჩვენ უკვე ალლაჰის შუამავლის საყვარელ ქალაქ მედინეთულ მუნევევარაში, ანუ შუქმოფენილ მედინაში ვიმყოფებოდით. მიუხედავად ძლიერი დაღლილობისა, ალლაჰის შუამავლის სიყვარულმა მომლოცველებს მოსვენება არ მოგვცა და სასტუმროში დაბინავების შემდეგ მესჯიდი ნებევში, ანუ შუამავლის მესჯიდში მივედით. იქ არის ალლაჰის შუამავლის, აბუ ბაქრისა და ხალიფა ომარის საფლავეები. თავდაპირველად ეს სასაფლაოები სამლოცველოს გვერდით მდებარეობდა, მაგრამ მესჯიდის შემოგარენის გაფართოების შემდეგ ეს სამი სასაფლაო მესჯიდის შუა ნაწილში აღმოჩნდა. აქ მომლოცველთა ნაკადი არასდროს წყდება, ყველა მათ ესალმება, დაბარებულ სალამს გადასცემს და ყიამეთის, ანუ განკითხვის დღეს ქომაგობას სთხოვს. გულდაჯერებულმა მომლოცველებმა რამდენიმე საათი შევისვენეთ და დილის ეზნის კითხისთანავე მესჯიდი ნებევში სალოცავად მივედით. ლოცვის შემდეგ ვისაუზუმეთ და მორიგი შესანიშნავი ადგილების დასათვალიერებლად გავეშურეთ. პირველი

სულიერი ატმოსფეროს პიკი

სამთვეული

სიტყვა „ემჰურუ სელასე“ არაბული ტერმინია, რომელიც მადლმოსილ „სამთვეულს“ უკავშირდება. ეს თვეები მთვარისეული კალენდრის მიხედვით მეშვიდე, მერვე და მეცხრე თვეებია, რომლებიც „რეჯების, შალბანისა და რამაზნის მთვარის სახელით არის ცნობილი.

ისე როგორც მზის კალენდარი, ასევე მთვარისეული კალენდარიც 12 თვისგან შესდგება, ოღონდ ეს უკანასკნელი ჯამში 354 ან 355 დღეს შეადგენს. იმ დროისათვის არაბი ხალხი მთვარის კალენდარს იყენებდნენ და მთვარის სიდიდის მიხედვით იგებდნენ თუ თვის რომელ რიცხვში იმყოფებოდნენ. მზეს უფრო მეტად დღის საათების გასარკვევად მიმართავდნენ. მთვარის კალენდარი, მზის კალენდართან შედარებით ათი დღით ნაკლებია, რაც ყოველწლიურად

ათ დღით უკან მოიწევს.

„სამთვეული“ წელიწადის ის ძვირფასი დროა, როცა მუსლიმი საზოგადოების გულებში სულიერი ატმოსფერო პიკს აღწევს. ვინაიდან ეს ის თვეებია, როცა უზენაესი ალლაჰის მონყალება ჭეშმარიტ მორწმუნეებზე უსაზღვროდ გადმოედინება. წმინდა ჰადისებში ვკითხულობთ, რომ ჩვეულებრივ დროს გაკეთებული ერთი სიკეთის სანაცვლოდ ათი მადლი იწერება, სამთვეულის პერიოდში კი ეს მადლი გაცილებით უფრო მეტია.

სამთვეულის პერიოდში გვხვდება ძვირფასი რელიაბის, მირაჯის, ბარათისა და ყადირის ლამეები. ეს ის პერიოდია, როცა ღვთიური მადლი უფრო მეტად გარდმოიღვრება დედამიწაზე.

რეჯების თვის პირველ პარასკევს, რე-

ლაიბის ღამე აღინიშნება. ეს ის ღამეა, როცა უზენაესი ალლაჰი უხვად ისმენს ვედრებას და ინყალებს ადამიანებს.

სამთვეულის ფარგლებში აგრეთვე აღინიშნება, მირაჯის ღამე, რომლის შესახებ წმინდა ყურანში, სურა „ისრას“ პირველ აიათში ვკითხულობთ: **„დიდება იმას, რომელმაც ღამით გადაიყვანა თავისი მსახური მესჯიდი ჰარამიდან მესჯიდი აყსაში, რომლის შემოგარენიც ჩვენ დავლოცეთ (კეთილგზავით ფიზიკურად და სულიერად), რათა გვეჩვენებინა მისთვის ნაწილი ჩვენი სასწაულისა. უეჭველად, იგია ყოვლისმსმენი, ყოვლისმხედველი“!**

უზენაესი ალლაჰის ნებით საყვარელი შუამავალი მექაში მდებარე მესჯიდი ჰარამიდან იერუსალიმში მდებარე მესჯიდი აყსაში იქნა გადაყვანილი, ხოლო იქედან მთავარანგელოზ ჯებრაილთან ერთად მეშვიდე ცაზე „სიდრეთულ მუნთეჰამდე“ ამაღლდა, სადაც უზენაესი ალლაჰის საუბარი მოისმინა. ეს მოგზაურობა შესდგება ორი ნაწილისგან. მოგზაურობა მექადან იერუსალიმში, რომელსაც „ისრა“, ხოლო ყუდუსიდან ცად ამაღლებას „მირაჯი“ ეწოდება. ეს მეტად მნიშვნელოვანი მოგზაურობა ჰიჯრამდე წელიწადნახევრით ადრე სავარაუდოდ რეჯების მთვარის 27-ე ღამეს განხორციელდა.

ხოლო რაც შეეხება ბარათის ღამეს ეს შაბანის მთვარის მეთხუთმეტე ღამეა. სიტყვა ბარათის ღამის მნიშვნელობა ასეთია: ვალებისგან, დანაშაულებისა და სასჯელისგან გადარჩენა. ეს დრო უმჯობესია ღამე ღვთისმსახურებაში, ხოლო დღე მარხვაში გავატაროთ.

სამთვეულის მნიშვნელობასთან დაკავშირებით ჰადისებში წერია: საყვარელი მუჰამედ შუამავალი ამბობს:

„რეჯები ალლაჰის, შაბანი ჩემი, ხოლო რამაზანი ყველა მორწმუნის მთვარეა“ (ბუჰარი)

წმინდა შუამავალი მუსლიმებს რამაზნის მთვარეში სავალდებულო მარხვასთან ერთად რეჯებისა და შაბანის მთვარეში მარხვას ურჩევდა და ახალისებდა. როგორც ჰადისებიდან ირკვევა, წმინდა მუჰამედის გარდა რამაზნის მთვარისა, ყველაზე მეტს

რეჯებისა და შაბანის მთვარეში მარხულობდა. გადმოცემის თანახმად, როდესაც რეჯების მთვარე მოახლოვდებოდა, ის უზენაეს ალლაჰს ასე ევედრებოდა: **„ო, უზენაესო ალლაჰო! მაღლმოსილ ჰყავი ჩვენთვის რეჯებისა და შაბანის მთვარე და მოგვასწარი რამაზანს.“** (ქეშფულ ხაფა)

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშე, ამ საკითხთან დაკავშირებით მოგვითხრობს: **„უკეთილშობილესი შუამავალი სხვა არცერთ მთვარეში არ მარხულობდა იმაზე მეტს, ვიდრე შაბანის მთვარეში. ის ბრძანებდა: იმდენი ღვთისმსახურება გააკეთეთ, რამდენის ძალაც შეგწევთ. ვინაიდან თუ არა თქვენ, უზენაეს ალლაჰს არასოდეს შეაწუხებთ თქვენი ღვთისმსახურება. აგრეთვე ღიადი გამჩენის წინაშე ყველაზე მეტად ის ღვთისმსახურებაა მისაღები, რომელიც ცოტა, ოღონდ ხშირად სრულდება.“**

სამთვეული რამდენადაც ძვირფასი არ უნდა იყოს, წმინდა ყურანის მაღლმოსილებას ვერ შეედრება. როგორც ჩვენ არ მოგვიტანს სარგებელს ყურანი, თუკი არ წავიკითხავთ და მის მიერ მითითებული გზებით არ ვივლით, ასევე სამთვეულის სიძვირფასეს არანაირი მნიშვნელობა არ ექნება, თუკი ამ თვეებში არ შევასრულებთ ნებაყოფლობით ღვთისმსახურებებს ან არ მოვიწინებთ ჩადენილ შეცდომებს.

სამთვეულის დადგომამ უპირველესად ჩვენში უნდა განაახლოს სულიერების ძალა. ამ თვეებში შეძლების ფარგლებში ვისურვოთ და გავცეთ მონყალება. მაშინ, როცა ვალდებული ვართ ზექათისა და ფითრის მონყალება წელიწადში ერთხელ გავცეთ, ჩვეულებრივი მონყალების გაცემის მხრივ კარები ყოველთვის ღიაა. სულ მცირე ის მაინც გავაკეთოთ, რომ ხშირად გავიხსენოთ წმინდა შუამავლის ჰადისი, რომელშიც ნათქვამია: **„სულიერ ძმაზე გაღიმებაც კი მონყალებაა“.** საკუთარ თავთან დავრჩეთ მარტოდ და ვკითხოთ, როგორი ვართ გარშემომყოფთა მიმართ, დავივიწყოთ თუკი გაგვაჩნია ვინმეს მიმართ წყენა და გაუტანლობა. ეს მოგვცემს სტიმულს, სანიმუშო ადამიანად ჩამოყალიბების მიმართ.

ფიქრისა და გამოსატვის თავისუფლება ისლამში

ჩვენს ეპოქაში ისლამის ყველაზე დიდ უიღბლობათაგან ერთ-ერთი დღეს არსებულ მუსლიმებს შორის და განსაკუთრებით მსოფლიო ხალხებს შორის ისლამის არასაკმარისად ცნობადობაა, სხვაგვარად რომ ვთქვათ, ისლამის არსის არასწორი ინტერპრეტაციაა. რაც გვაძლევს იმის საფუძველს, რომ ადამიანთა გონებაში შეღწეული მუსლიმების შესახებ მცდარი იმიჯის აღმოფხვრასა და მისგან ადამიანების განთავისუფლებისთვის თავდაუზოგავად ვიზრუნოთ. ყველანი ვალდებული ვართ, რომ ისლამი, მისი მისია, როლი კაცობრიობის ცხოვრებაში და პროგრესულობა გარშემომყოფებსა და მთელ მსოფლიოს გავაცნოთ.

ისლამის მსოფლმხედველობა ბოლო პერიოდში საკმაოდ უგულბებლყოფილია და ეს მნიშვნელოვანი საფუძველი დასავლური, არაისლამური მოსაზრებებით ჩანაცვლდა. ისლამის მსოფლმხედველობის სარკე ფიქრისა და რწმენის თავისუფლების მიმართ მისი დამოკიდებულებაა. მსოფლიო ცივილიზაციამ დაიპყრო კოსმოსი, თუმცა მან ვერ მოახერხა ადამიანის დაპყრობა. აღსანიშნავია, რომ სამყაროში ყველაზე მნიშვნელოვანი არსება ადამიანია. ის უმთავრესი გზავნილები, რომლებიც ისლამმა კაცობრიობას მოუტანა და ადამიანებს მიანიჭა უამრავი ისეთი უფლებები, სამწუხაროდ, რომელთა მსგავსი ცივილიზებულ ქვეყნებშიც კი ჯერ კიდევ არ მიუციათ ადამიანებისთვის. დღეს კიდევ ვხედავთ ადამიანების დაჩაგვრასა და დამცირებას, მოსახლეობის გარკვეული ნაწილი განიცდის აღმსარებლობის, კანის ფერის, ჩაცმულობის, რწმენისა და განსხვავებული აზროვნების გამო დისკრიმინაციას. გამომდინარე აღნიშნული მძიმე ვითარებისა, ადამიანები გამოსავალს ხედავენ დემოკრატიაში, თუმ-

ცა დღევანდელ მსოფლიოში აშკარად იკვეთება, რომ არც ეს არის არსებული სიტუაციიდან საუკეთესო გამოსავალი.

ისლამი ადამიანს კეთილდღეობისთვის განკუთვნილ ყველა უფლებას დაბადებისთანავე ანიჭებს. ისლამის თვალთახედვით ადამიანებს შორის არ არსებობს განსხვავება, თუ რომელ ტომს წარმოადგენს, როგორია მისი მატერიალური მდგომარეობა, რომელ რასას და ერს მიეკუთვნება ის. ისლამისთვის ადამიანის მსაზღვრელი მხოლოდ მისი ადმიანობაა. აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით წმინდა ყურანში ნათქვამია:

„ჰეი, ადამიანო! შეჭველად, ერთი მამრიდან და ერთი მდედრიდან გაგაჩინეთ თქვენ და რომ შეიცნოთ ერთმანეთი, დაგადგინეთ ერებად და ტომებად. შეჭველად, თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმომშია... (სურა ჰუჯურათი, აიათი 13)

წმინდა მუჰამედს ჯერ კიდევ VII საუკუნეში გარდმოეველინა ზემთაგონება: **„თქვენგან ყველაზე პატივდებული ალლაჰის წინაშე თქვენში ყველაზე უფრო ღვთისმომშია,“** ხოლო ევროპაში ორიოდე ასწლეულის წინ, 1870 წლიდან 1935 წლამდე, მოქმედებდა ბაზელისა და ტურინის ზოოპარკები, რომლებშიც 300-მდე შავკანიანი ადამიანი ევროპელი მაყურებლისთვის საჩვენებლად გამოკეტილი ჰყავდათ. (<http://www.reitingi.ge>)

ჯერ კიდევ ისლამის აღმავლობის პირველ ხანებში წერტილი დაესვა ადამიანების დაფასებას და თანამდებობრივ ამაღლებას ტომის, გვარისა და გავლენის მიხედვით, რისი ნათელი დასტურიც ჰაბეშელი შავკანიანი მონის ისლამის ჯარის მთავარსარდლად წარდგენაა. ასევე ისლამის მისია იყო

ჩაგრულებს, საზოგადოებიდან გარიყულების, ობლებისა და უთვისტომოების მფარველობა. თუმცა, XXI საუკუნის მიჯნაზე, დღეს, კიდევ ვხედავთ, რომ აღნიშნული პრობლემები მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში ისევ მძვინვარებს, ისევ იჩაგრებიან, ისევ განიცდიან ზენოლას, ისევ ირიყებიან საზოგადოებისგან სხვადასხვა ფენის, მრწამსის, კანის ფერისა და ეროვნების ადამიანები.

თუ დავაკვირდებით დასავლეთის მიდგომას ადამიანის უფლებების მიმართ, სამი ისტორიული ფაქტი აღნიშნული საკითხის გარდამტეხ ეტაპად მოიხსენიება. პირველი: ინგლისში აჯანყებული ინგლისელი ბარონების უფლებების ცნობის მიზნით მეფის მიერ 1215 წელს გამოცემული ბრძანებულება, რომელსაც „მაგნა ჩარტა,“ ანუ „თავისუფლების დიდი ქარტია“ უწოდეს. იგი ადამიანის უფლებების დაცვის პირველი ბრძანებულებაა. აღნიშნულ ბრძანებულებას, მიუხედავად მეფე ჯონ უმინაწყლოს დიდი წინააღმდეგობისა, თავისუფლების აკვნად წოდებულ ინგლისში 1215 წლის 15 ივნისს მოეწერა ხელი და გამოცხადდა. ჩვენს გაოცებას იწვევს ის ფაქტი, რომ აღნიშნული ბრძანებულება ზუსტად 593 წელს ითვლის იმ შეთანხმებიდან, რომელიც წმინდა მუჰამედ შუამავლის მიერ შუქმოფენილ მედინაში იუდეველებსა და წარმართებს შორის ძმობის, თანამოქალაქეობის, ურთიერთდახმარების, თანაცხოვრების 47, ან უფრო მეტ მუხლად დაიწერა და მიიღეს.

რედჰაუსის ლექსიკონში „Magna Charta,“ ანუ „თავისუფლების დიდი ქარტია“ შემდეგნაირად არის განმარტებული: „ინგლისის ფეოდალებისა და მეფე ჯონის მხრიდან 1215 წელს მიღებული კანონი, რომელიც პირველი პოლიტიკური დოკუმენტია და ცნობს ხალხის ინდივიდუალური ცხოვრების ხელშეუხებლობას, უდანაშაულობასა და თავისუფლებას. აღნიშნული დოკუმენტი ინგლისის დემოკრატიის საძირკველს წარმოადგენს. აგრეთვე ის ადამიანის პირადი უფლებების დამცავი კონს-

ტიტუციაა. (რედჰაუსი, გვ. 633)

რა თქმა უნდა, „თავისუფლების დიდი ქარტიის“ კანონის მიღებამ ადამიანებისთვის ზოგიერთი უფლებები ნამდვილად ცნო, მაგრამ მტიკცება იმისა, რომ ადამიანის უფლებებს ამ კანონის თანახმად ჩაეყარა საფუძველი, სრულიად აბსურდია. ვინაიდან მსოფლიოში ადამიანის უფლებებისა და მოვალეობების შესახებ განერილი პირველი დოკუმენტი, წმინდა მუჰამედ შუამავლის მეთაურობით ოთხი დიდი ჯგუფის თანდასწრებით 622 წელს ხელმოწერილი „მედინას შეთანხმებაა“.

დასავლეთში ადამიანის უფლებების მეორე ეტაპი „ადამიანისა და მოქალაქის უფლებათა დეკლარაცია“. აღნიშნული პოლიტიკური მანიფესტი მიიღეს ეროვნული წარმომადგენლობითი ასამბლეის შეკრებაზე 1789 წლის 26 აგვისტოს ვერსალში, საფრანგეთის რევოლუციის დროს, ხოლო 1958 წლის 4 ოქტომბერს დამტკიცდა საფრანგეთის კონსტიტუციით. დეკლარაცია რევოლუციის უმთავრეს დოკუმენტს წარმოადგენდა, რომელმაც ადამიანის ინდივიდუალური და კოლექტიური უფლებები განსაზღვრა, რაც დღემდე რჩება საფრანგეთის კონსტიტუციური სამართლის საფუძვლად. აღნიშნულ მანიფესტს მხოლოდ კლასობრივი დაპირისპირების, სისხლისღვრისა და ბრძოლის შედეგად მიაღწიეს, მაშინ, როცა ჩვ. წ. ა. 622 წელს წმინდა მუჰამედ შუამავალმა უბრძოლველად, სისხლისღვრისა და ყოველგვარი დაპირისპირების გარეშე მიაღწია მედინას ისტორიულ შეთანხმებას.

დასავლეთში ადამიანის უფლებების შესახებ მესამე ეტაპი კი გაეროს ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციით იწყება. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია — საერთაშორისო აქტი მიიღეს 1948 წლის 10 დეკემბერს გაეროს გენერალური ასამბლეის მიერ.

დეკლარაციაში გამოცხადებულია პიროვნების ძირითადი უფლებები: სიცოცხლის, თავისუფლების, პირადი ხელ-

შეუხებლობის, მოქალაქეობის, საცხოვრებელი ადგილის არჩევისა და თავშესაფრის, დემოკრატიული არჩევნების მეშვეობით სახელმწიფოს მართვა-გამგეობაში მონაწილეობის, შრომის, თანაბარი შრომისათვის შესაბამისი ანაზღაურების მიღების, დასვენების, განათლების, კულტურული ცხოვრებისა თუ მეცნიერულ პროგრესში მონაწილეობისა და ა. შ. უფლებები. დეკლარაციით გამოცხადდა ასევე რელიგიისა და მრწამსის, კრებებისა და ასოციაციების თავისუფლება; აკრძალულია: მონობა, მონებით ვაჭრობა; ჩამოყალიბებულია სისხლის სამართლის, სისხლის საპროცესო სამართლისა და საოჯახო სამართლის უმთავრესი ძირითადი დემოკრატიული პრინციპები. (<http://www.ungeorgia.ge>)

აღნიშნული კანონი ყველა ადამიანის საყოველთაო უფლებებს მოიცავდა, რომელიც, სამწუხაროდ, პირველი და მეორე მსოფლიო ომის შედეგად გაჩენილმა შიშმა და ნგრევამ განაპირობა. უნდა აღინიშნოს, რომ ისლამის მიერ დანერგილი ადამიანის უფლებები, რომლებიც მოიცავდა ინდივიდუალურ უფლებებსაც, დაახლოებით 15 საუკუნის განმავლობაში, ფაქტობრივად, ისლამური ქვეყნების სისრულეში მოყვანილი უფლებებია. უნდა ითქვას ისიც, რომ დასავლეთში ადამიანის უფლებების ცივილიზებული გზით გამოჩენა ევროპაში რენესანსის შემდეგ პერიოდს უკავშირდება.

ისლამის მიერ კაცობრიობისთვის დაანონებული ზოგიერთი უფლებები ასეთია:

1. ყველა ადამიანი უდანაშაულო იბადება. მხოლოდ მონიფებულობას მიღწევის შემდეგ შეიძლება ვისაუბროთ მის დანაშაულზე, ან სასჯელზე.
2. ყველა ადამიანი ადამის შვილია და თანასწორუფლებიანი იბადება.
3. დაბადებულ ყველა სიცოცხლეს გააჩნია ცხოვრებისა და თავისუფლების უფლება.
4. ადამიანის სიცოცხლე, ქონება და ნამუსი წმინდა და ხელშეუხებელია.
5. სამართალი ამქვეყნიური ცხოვრების საძირკველია. ყველას გააჩნია უფლება, ისარგებლოს აღნიშნულ სამართლისგან.

(სურა ნისა, აიათი 58)

6. ასევე დაცული და ხელშეუხებელია ადამიანის საცხოვრებელი, რომელშიც უნებართვოდ შესვლა აკრძალულია. (სურა ნური, აიათი 27)

7. თუკი პიროვნება ადამიანისთვის საზიანოს არ სჩადის, წვდომა იმაზე, რომ ესა თუ ის პიროვნება რას აკეთებს, ჯაშუშობაა და აკრძალულია. (სურა ჰუჯურათი, აიათი 12)

8. მთავარია ადამიანის პირადი პასუხისმგებლობა, სხვისი ქმედების გამო პასუხი არავის მოეთხოვება. (სურა ენლამი, აიათი 164)

9. ყველას გააჩნია აზრისა და გამოხატვის თავისუფლება.

10. ადამიანებს გააჩნიათ აღმსარებლობის თავისუფლება. (სურა ბაყარა, აიათი 256)

11. არავის აქვს უფლება ვინმეს უსამართლოდ წაართვას ქონება.

12. ყველას გააჩნია მოგების თავისუფლება. მევახშეობა დაუშვებელია.

13. ყველას აქვს პოლიტიკური მოღვაწეობის უფლება.

14. მჩაგვრელობის, წამებისა და არა-ადამიანური მოპყრობის ნებისმიერი სახე მიუღებელია. ისე, როგორც დაუშვებელია მჩაგვრელობა, ასევე უსამართლობაა მჩაგვრელობის წინაშე დუმილი. (სურა ბაყარა, აიათი 283)

15. ყველას გააჩნია სწავლა-განათლების მიღების უფლება. აგრეთვე, ადამიანი უფლებამოსილია მიღებული ცოდნა გადასცეს სხვებს.

16. ასევე ადამიანი თავისუფალია, საკუთარი უფლება დაიცვას და აქვს როგორც მოწმეობის, ასევე მოთხოვნის უფლება.. (სურა ისრა, აიათი 23)

17. ოჯახში მშობლებზე მორჩილება უმთავრესია. (სურა ანქებუთი, აიათი 8)

18. სახელმწიფო სტრუქტურა თუ კერძო დამსაქმებელი ვალდებული არიან, არსებული ცხოვრების პირობების გათვალისწინებით, გასამრჯელო განსაზღვრონ იმდენი რაოდენობით, რამდენიც დასაქმებულს შეუქმნის ცხოვრების ნარმალურ გარემოს.

ისლამი და აზროვნება

როდესაც ვამბობთ სიტყვა აზროვნებას, პირველ რიგში ვიხსენებთ ისლამს. ვინაიდან ამქვეყნად აზროვნების დანერგვაში უდიდესი წვლილი ისლამს მიუძღვის. როგორც ვიცით, ისლამი ნდობის, გულისხმიერებისა და თავისუფლების სიმბოლოა. ისლამმა საზოგადოებაში ერთადერთი ღმერთის რწმენა დანერგა, რაც იმას ნიშნავს, რომ რწმენის ასეთი სახე თავისუფლების სიმბოლოა, რამაც მონა-მსახური ადამიანის მსახურებისგან გადაარჩინა და მხოლოდ და მხოლოდ საჭიროდ მიიჩნია მსახურება ყოვლისშემძლე ალლაჰისთვის. ასე კი ერთად-ერთი ღმერთის მორწმუნე პიროვნება და საზოგადოება ერთმანეთის მიმართ აბსოლუტური დამოუკიდებლობით იქნება განწყობილი. საზოგადოების იმ ფენაში, რომელშიც ერთადერთი ღმერთის რწმენა არ არის, ნესრიგი მოშლილია და ადამიანები ერთმანეთის ქონებაზე, პროცენტსა და იარაღის ძალაზე ინყებენ თავყვანისცემას. ერთღმერთიანობის რწმენით მოპოვებული უფლებები ადამიანს როგორც აზროვნების, ასევე რწმენის მხრივაც თავისუფალს ხდის. ადამიანების მიმართ -ტოლერანტული, ხოლო სხვა აღმსარებლობის მქონე პიროვნებების მიმართ პატივმოყვარე იქნება.

ცხოველთა სამყარო იმიტაციის წყალობით ცხოვრების მიმართულებას იძენს, ხოლო, ადამიანი გააზრებით, საუბრითა და განსჯით მოქმედებს. ასეთი ნიჭით კი ადამიანი სხვა ყველა ცოცხალ არსებაზე ახდენს ზეგავლენას. ეს მაგალითი საკმარისია იმისათვის, რომ ნათლად დავინახოთ ადამიანისთვის მინიჭებული აზროვნებისა და გონების ძალის მნიშვნელობა. სწორედ ფიქრი, აზროვნება და ცოდნის შექმნა მთავარი მიზეზი იმისა, რომ ადამიანს დედამინაზე გააჩნია ძალაუფლება და გავლენა. ცოდნის შექმნას საფუძვლად აზროვნება უდევს, ხოლო აზროვნებას -გონიერება. გამომდინარე აქედან, ისლამი გონიერებასა და აზროვნებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს, რასაც წმინდა ყურანი იმით ადასტურებს, რომ, დაახლოებით 707 აიათში დაფიქრებასა და გააზრებაზეა საუბარი.

ისლამი აზროვნებას ორ ნაწილად ყოფს: -პირველი ისლამის ძირითად კანონებზე

ფიქრია, რომელიც რწმენის, ღვთისმსახურების, ზნეობის პრინციპებს მოიცავს. აღნიშნულ დოგმებზე შეიძლება იფიქროს ადამიანმა, მაგრამ ახალი აზრების დაფიქსირება მიუღებელია. რწმენის, ღვთისმსახურებისა და ზნეობის საკითხები არსებული ფორმით ისე უნდა მივიღოთ, როგორც თვით რელიგიის ორიგინალურობას შეეფერება. რელიგიის დაცვა მხოლოდ მისი ძირითადი პრინციპების დაცვით იქნება შესაძლებელი. თუკი რწმენის საფუძვლები, ღვთისმსახურებები, ზნეობის პრინციპები ურყევი იქნება, ადამიანი მთელ ფიქრსა და გონებას ამქვეყნიურ ქმედებებში გამოიყენებს და უფრო მეტ იდეებს შექმნის.

ხოლო, რაც შეეხება აზროვნების მეორე ნაწილს, აქ ისლამი რელიგიური დოგმების გარდა, ავტორიტეტულად არა პიროვნებებს, არამედ რელიგიის პრინციპებს მიიჩნევს. შეიძლება ვისაუბროთ თავისუფლებაზე იმ საზოგადოებაში, რომელშიც ავტორიტეტულია რელიგიური პრინციპები. მოწოდება იმისა, რომ ადამიანმა საკუთარი ფიქრი და გონება აუცილებლად უნდა გამოიყენოს, წმინდა ყურანის 300 -მდე აიათშია ნახსენები. ზოგიერთ აიათში, განსაკუთრებით საუბარი და გაფრთხილებაა იმაზეც, რომ წინაპრების იდეოლოგიების, აზრების ბრმად დაჯერება და მიყოლა გონიერ ადამიანს არ შეეფერება. მაგალითისთვის:

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„როცა მათ ეუბნებიან: მოდიოთ იმაზე, რაც ალლაჰმა ზეგარდმოავლინა შუამავალთან, პასუხობენ: ჩვენ ისიც გვყოფნის, რაც ვპოვეთ ჩვენს მამებთან (წინაპრებთან) . მაგრამ ხომ შეიძლებოდა მათ მამებს (წინაპრებს) არაფერი სცოდნოდათ და ყოფილიყვნენ არასწორ გზაზე? (სურა მაიდე, აიათი 104)

„და როცა ისინი საზიზღრობას სჩადიან (როცა ქააბას უვლიდნენ შიშველნი და ასევე კერპებს თავყვანს სცემდნენ, ამ ყველაფერზე ამბობდნენ, რომ ჩვენი მამებიც იგივეს აკეთებდნენ და იმიტომ ვაკეთებთ ჩვენცო), ამბობენ: ამაზე ვპოვეთ ჩვენი მამები, და ალლაჰმა გვიბრძანა ეს. უთხარი: უეჭველად, ალლაჰი არ გიბრძანებთ საზიზღრობებს. ნუთუ ამბობთ ალლაჰზე იმას, რაც არ იცით? (სურა ელრაფი, აიათი 28)

ლია გიზაძე

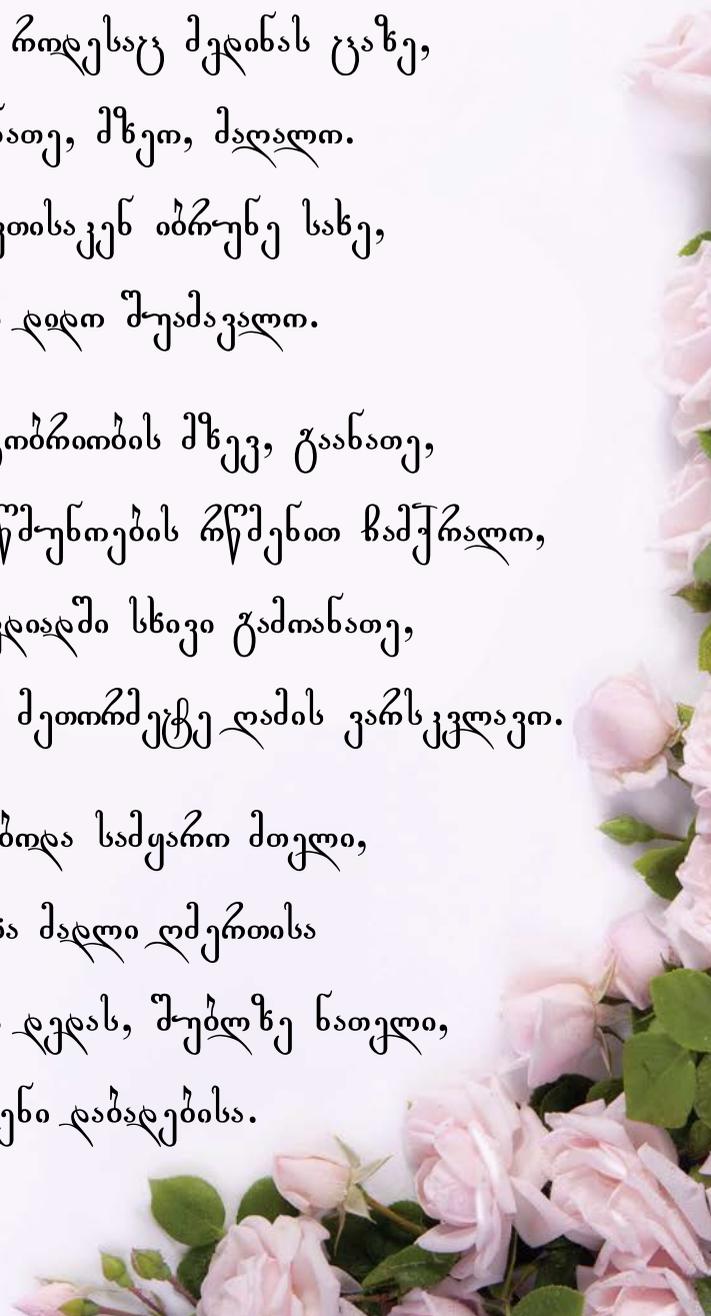
პარსკვლავის დაბადება

ქაშინ, როდესაც მედინას ცაზე,
ამოანათე, მზეო, ძალალო.
მაშინ ღვთისაკენ იბრუნე სახე,
ალლაჰის დიდო შუამავალო.

კაცობრიობის მზეკე, გაანათე,
ურწმუნოების რწმენით ჩამქრალო,
წყვდიადში სხივი გამოანათე,
შენ ქეთოჩმეცხე ღამის ვარსკვლავო.

გულღებოდა სამყარო მთელი,
გამოესანა ძაღლი ღმერთისა
წმინდათა დედას, შუბლზე ნათელი,
ნიშანი შენი დაბადებისა.

მაშინ, როდესაც გელოდებოდა
კმაყოფილებით დიადი ღმერთიც,
შენმა სხივებმა გააცისკროვნა,
აღმოსავლეთიც და დასავლეთიც.

ღმერთმა სიკეთით დაგაჯილდოვა,
რაც შუამავალის თანახვედრია,
ჩვენთვის სპეტაკი შენი ცხოვრება
ღვთიური ძალის ანარეკლია.

უბინოების მადლით შეგმოსა,
ჩვენთვის შენ მთელი სამყარო განდო,
რომ სათნოების სხივი გემოსა,
სწორედ ამიტომ გინოდეს „სანდო“.

შენ ხარ რჩეულთა რჩეული შვილი,
შენ უბადლო ხარ ჩვენთვის ყველაზე,
შუამავლობის წმინდა გვირგვინი,
მან დაგიმშვევნა ჰირას მწვერვალზე.

გარდმოველინა ქვეყნად ნათელი
ჭემშარიტების შენგან მცნობელი
და ანგელოზი თეთრი არშინით,
ჯებრაილ ციდან მახარობელი.

უზენაესის ბრძანებით, მისით,
მან ჩაგინერგა სიბრძნის უნარი
ჩამოგიბრძანა ოქროს საწმისით,
ღვთის ამანათად წმინდა ყურანი.

მამით ობოლო რწმენა ინებე,
უზენაესო მორჩილო ბედის,
შენ ხუთი წლისამ უკვე იგემე
უკანასკნელი ამბორი დედის.

მაგრამ დიადი მარად გიცავდა,
რწმენას გმატებდა ისლამის მრწამსი,
ცაში ღრუბელიც მზეს გიჩრდილავდა,
ანგელოზების გფარავდა დასი.

ღმერთმა გარგუნა ძალები მტრებზე,
ურწმუნოებზე გამარჯვებისა,
და არში აღლას მაღალ სვეტებზე,
ზეცაში შენი ამაღლებისა.

შენ გვიქადაგე ისლამის რწმენა,
რომელიც მადლით ასაგებია,
მოთმინება და ყურანის ძალა,
ის, რაც სამოთხის გასაღებია.

მოვინანიოთ ცოდვები ჩვენი,
რაც არასოდეს არის გვიანი,

ამას გვიქადის ისლამის რწმენით,
რას ნიშნავს, იყო ადამიანი.

შუამავალო! შენ გვიქადაგე,
რწმენის სხივები გულში რომ ენთო:
არ გაუკეთო შენ სხვას ისეთი,
რაც არ გინდა, რომ შენ გაგიკეთონ.

წმინდა ბილალმაც ცად აღავლინა,
ეზანი ღმერთთან ამაღლებისა,
გმირმა აღმართე ბედირის ველზე,
დროშა –ღვთის გზაზე გამარჯვებისა.

ღმერთს მტრებისთვისაც ევედრებოდი,
შენ ახლობლებმაც, რომ არ დაგინდეს,
მაგრამ კვალი ხომ არასდროს ქრება,
რომელიც ფეხით გულს დაგაბიჯეს.

დიადმა ღმერთმა მოგცა მძლეობა,
ჩვენში რომ რწმენის სხივი დაანათე,
ღვთის მწვერვალზე შენი ზნეობა,
შენი მებრძოლი სულით აღმართე.

უკვე სამოცდასამი წლის გახდი,
გზები ისლამის რწმენით მიმოვლე,
სიკვდილიც ისე ლამაზი გქონდა,
როგორც შენი იყო სიცოცხლე.

აღაპყრო, როცა ეახელ მაღალს,
სამყარომ ლოცვით შენსკენ ხელები,
გადმოედვარა სამყაროს ტაძარს,
წმინდა სვეტებზე მექას ცრემლები.

ადამიანო! მიტომ განვსაზღვროთ
მიზეზი, ჩვენი ქვეყნად ყოფნისა,
შუამავალის გზაზე ვატაროთ,
საგზალი ჩვენი ნუთისოფლისა.

ღმერთზე, წიგნებზე, ანგელოზებზე,
და ბედისწერის დღეზე მინდობა,
შუამავალზე, განკითხვის დღეზე,
გვწამდეს იმანის ექვსი პირობა.

შუამავალო! ჯილდოდ გვიბოძე,
ჭემშარიტებად ღვთის ამანათი,
სწორედ ამიტომ ვაჩუქოთ ყველამ,
ჩვენ მთელი გულით მას სალავათი.

შუამავალო! ღრმად ჩაგვისახე,
გულებში ძალა ჩვენ იმანისა,
კაცობრიობას შენ დაგვილოცე,
გაბრწყინებული გზა ისლამისა.

ვაგებულ აღმოსავლეთის პროვინციებში. წყაროებში აღნიშნულია, რომ სირია-პალესტინის ბერები და სხვა მორწმუნენი მასობრივად ტოვებდნენ თავიანთ მონასტრებს და უერთდებოდნენ მუსლიმებს. ამის შემდეგ გასაკვირი არ არის, რომ ამ ქვეყნების ბევრი ქალაქის კარი უბრძოლველად იხსნებოდა მუსლიმების წინაშე. 640 წელს არაბთა რაზმები სომხეთში გამოჩნდნენ და ამ ქვეყნის დედაქალაქი დვინი დაიპყრეს. 642-643 წლებში არაბები უკვე ქართლსაც მოადგნენ. 50-იანი წლებიდან არაბებმა აქ უკვე, შედარებით, მკვიდრად მოიკიდეს ფეხი. 654 წ. არაბებმა სომხეთში სასტიკად დაამარცხეს ბიზანტიელების სარდალი მავრიანოსი, რომელმაც თავს ქართლში გაქცევით უშველა. არაბები გაქცეულ მტერს კვალდაკვალ დაედევნენ და ქართლის საზღვრებში შემოვიდნენ. ქართლის ერისმთავარმა, რომელიც პატრიკიოსის ტიტულს ატარებდა, წინააღმდეგობის განევა მიზანშეუწონლად ჩათვალა, არაბებს საჩუქრებით თავისი ელჩი მიაგება და მათგან ზავი და მშვიდობა ითხოვა, მან სასურველად მიიჩნია მიეღო არაბთაგან ის გარანტიები, რასაც ისინი ნებით დამორჩილებულ ხალხებს აძლევდნენ. ერისმთავრის ეს დიპლომატიური ნაბიჯი ორივე მხარის, როგორც მოსულთა ასევე დამხვედურთა, ძალის საღი შეფასების შედეგი იყო. არაბთა სარდალი ჰაბიბ იბნ-მასლამა კმაყოფილი დარჩა ერისმთავრის ამ საქციელით, მირთმეული საჩუქრები მომავალი წლილს ხარკის ანგარიშში ჩათვალა და ქართველთა მოციქულს თბილისში თავისი კაცი გააყოლა, — „გიგზავნით აბდურ-რაჰმანს ჯაზის ძეს სულამიელს, ჩვენ საუკეთესო სჯულის მეცნიერთა და ყურანის მკითხველთაგანს“, რომელსაც წერილი და შეუვალობის წიგნი გაატანა. შემდეგ ჰაბიბი თვითონაც შემოვიდა თბილისში და პირადად დაუმტკიცა მოსახლეობას ზავისა და შეუვალობის ის ცნობილი დოკუმენტი, რომელიც „დაცვის სიგელის“ სახელითაა ცნობილი. ამ დოკუმენტი, რომლის შინაარსი IX საუკუნის ცნობილი არაბი ისტორიკოსების ბალაძორისა და ტაბარის თხზულებებში შემოგვინახა, განისაზღვრა ორივე მხარის უფლება-მოვალეობანი. სიგელი, კომლის თავზე თითო დინარის ოდენობით ჯიზიის

გადახდის პირობით, ქართველთა პიროვნულ და სარწმუნოებრივ ხელშეუხებლობას უზრუნველყოფდა. აქვე იყო შენიშვნა, რომ ქართველები, ჯიზიას შემსუბუქების მიზნით, კომლებს არ გააერთიანებდნენ, ხოლო არაბები გადასახადის გაზრდის მიზნით მათ არ გაყოფდნენ. აღნიშნული ხელშეკრულებით ქართლის მოსახლეობა ვალდებული იყო, არაბებს მტრების წინააღმდეგ რჩევითა და საქმით დაეხმარებოდა, ე.ი. სამხედრო ბეგარა იკისრა; შეეფარა და დახმარება აღმოეჩინა, ჯარს ჩამორჩინილ მუსლიმისთვის, ბინითა თუ საკვებით და შესაძლებლობის შემთხვევაში, მიეცილებინა იგი მართმონმუნეთა უახლოეს რაზმამდე. მას, ვინც ისლამს მიიღებდა, თავიანთ ძმად აღიარებდნენ და ჯიზიისგან (გადასახადი) ათავისუფლებდნენ. ქართლის მოსახლეობა ვალდებული იყო კეთილმორწმუნისადმი სტუმართმოყვარეობა და პატივისცემა გამოეჩინა. „დაცვის სიგელი“ ითვალისწინებდა ერთ საინტერესო გარემოებას: არაბები ვალდებულიებს კისრულობდნენ, საერთო მტრის წინააღმდეგ ქართველებისთვის დახმარება გაენიათ, მაგრამ, თუ არაბების მოუცლევლობის გამო, ქართველები მტერს დაემორჩილებოდნენ, ეს მათ დანაშაულში არ ჩაეთვლებოდათ.

თუ მოსახლეობა ასეთ მარტივ პირობებს მიიღებდა და შეასრულებდა, არაბები მას უსაფრთხოების, ქონების, სარწმუნოების, ეკლესიების ხელშეუხებლობისა და დაცვის გარანტიას აძლევდნენ. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ მომხვედურნი, სრულიად, არ ერეოდნენ ქვეყნის საშინაო საქმეებში. ასევე უნდა აღინიშნოს, ის გარემოება, რომ არაბები თავიანთი ლაშქრობების დროს გამოირჩეოდნენ სჯულთშემწყნარებლობით, ცეცხლითა და მახვილით არ ცდილობდნენ ისლამის გავრცელებას. უზენაესი ალლაჰიც ხომ ყურანში ამას ბრძანებს:

„სარწმუნოებაში იძულება არ არის, გზა ჭეშმარიტებისა ნათლადაა გარჩეული ცდომილებისაგან...“ (სურა ბაყარა, აიათი 256)

თბილისში იყო ისლამის სჯულის მცოდნე-ყადი. ეს თანამდებობა XII-XIII საუკუნეებში ქართულ წყაროებშია დადასტურებული. მაგრამ უეჭველია, რომ იგი გაჩნდა

მაშინ, როცა თბილისში ჩნდება მუსლიმი მოსახლეობა.

VIII საუკუნის განმავლობაში თბილისში ისლამის მიმდევართა რიცხვი საკმაოდ გაიზარდა. ამ დროს არსებობდა „რეისის“ თანამდებობა. რომელიც ამირას კარზე ქალაქის მუსლიმი მოსახლეობის წარმომადგენელი იყო. მათ ჰქონდათ სამლოცველოები და მედრესეები. სამწუხაროდ, მათი ნაშთები თბილისში არ შემორჩენილა, თუმცა მათი არსებობის ფაქტი უდავოა.

საქართველოში დავით აღმაშენებლისა და თამარის ეპოქაში შეიქმნა შესანიშნავი სიტუაცია იმისთვის, რომ დამკვიდრებულიყო ნამდვილი რელიგიური ტოლერანტობა და შუა საუკუნეებში საქართველო იქცა იმდროინდელ მსოფლიოში ერთადერთ ქვეყნად, სადაც რელიგიური შეხედულებებისათვის ადამიანებს არ სდევნიდნენ. ამის ნათელი მაგალითია საქართველოში იმ მუსლიმური თემების არსებობა, რომელთა ცენტრი იყო თბილისი. აქ თავისუფლად ვითარდებოდა ისლამური მწერლობა და ღვთისმეტყველება; რაც მთავარია, ამ პერიოდში დაპირისპირება ისლამსა და ქრისტიანობას შორის ატარებდა პოლემიკურ ხასიათს. აგრეთვე მუსლიმებს უფლება ჰქონდათ, თავისუფლად ელოცათ თავიანთ სამლოცველოებში. ქრისტიანებს კი აეკრძალათ მუსლიმანთა უბნებში ღორის დაკვლა. მუსლიმები სარგებლობდნენ რა თავიანთი

უფლებებით, მართავდნენ ისეთ რელიგიურ დღესასწაულებს, როგორცაა რამაზანის ბაირამი, ყურბან (მსხვერპლშენიშვნა) ბაირამი და სხვ.

მაგალითად, ცნობილია ისიც, რომ დავით აღმაშენებელი პარასკევობით მეჩეთში დადიოდა. იგი აფასებდა აღმოსავლურ პოეზიას და ლიტერატურას. როგორც აკად. ივ. ჯავახიშვილი აღნიშნავს, „დავით აღმაშენებლის იმ დროისათვის გასაოცარი და მრავალმხრივი განათლება, იმითაც კარგად მტკიცდება, რომ, არაბი ისტორიკოსის იბნ ალ-ჯაუზის მტკიცებით, მას სუფიებისა და პოეტებისათვის თავმესაფარი აუგია. ხშირად მატერიალური დახმარებაც გაუწევია და სადღესასწაულო მეჯლისებსაც უმართავდა.“ [84.4. გვ. 217].

დავით აღმაშენებლისა და თამარ მეფის ეპოქაში თბილისი იქცა ისლამის რელიგიურ და კულტურულ ცენტრად. აქ თავმესაფარს ჰპოვებდნენ სუფიები, დერვიშები, სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსული მუსლიმი პოეტები, მეცნიერები, სასულიერო პირები. საქართველოს სამეფო კარი მფარველობას უწევდა საქართველოში მცხოვრებ მუსლიმ სასულიერო და ინტელექტუალურ ზედა ფენას, რასაც თვითონ მუსლიმი მეცნიერები და თვითმხილველები გადმოგვცემენ. თავისუფლად ვითარდებოდა ისლამური ღვთისმეტყველებაც.

 ახმედ შაჰაბი
ხულოს რ-ნი სოფელ ბელღეთის იმამი

„ჩყვდიადი ღამის ნათელი დილა“

ძვირფასო მკითხველო, სიცოცხლე უზენაესი ალლაჰის ყველაზე დიდი საჩუქარია ადამიანისთვის. სიცოცხლე ქარიშხალის მსგავსია და ადამიანებიც ამ ქარიშხალში მიმავალი მგზავრნი არიან, მგზავრნი, რომელთაც არ ჰყავთ მეგზური, ეშინიათ, გვერდით სანდო არავენ ჰყავთ, უფსკრულში გადაჩეხვის ზღვარზე არიან მისულნი, გადამრჩენი არავენ ჰყავთ, „არავენ, არავენ, ალლაჰის გარდა“.

უზენაესმა ალლაჰმა ადამიანი გაჩენილთა შორის ყველაზე ლამაზ და ჭკვიან არსებად გააჩინა, მარადიული სამყოფელის მოსაპოვებლად ამ ქვეყანაზე ძლიერი რწმენით და ყურანის სრული კანონების დაცვით ცხოვრება ურჩია. წმინდა ყურანის „სურა ენლამის 32-ე აიათში ვკითხულობთ:

„და არაფერია ამქვეყნიური ცხოვრება

თუ არა თამაში და გართობა. და იმქვეყნიური ცხოვრება (სამოთხე) უთუოდ, უკეთესია მათთვის, რომელნიც იყვნენ მოკრძალებულნი, განა კიდევ არ მოეგებით გონს?“

„სურა მულქის“ მეორე აიათში უზენაესუ ალლაჰი ასე ბრძანებს:

„რომელმაც გააჩინა სიკვდილი და სიცოცხლე, რათა გამოეცადათ თქვენში, რომელი უფრო უკეთესია საქმით. შეჭველად ალლაჰი ძლევამოსილი, შემნდობია.“ ძვირფასო მორწმუნეებო, თუ ჩვენ ვერ შევძლებთ ენით ვილაპარაკოთ ისლამის სიძვირფასეზე, მაშინ ამოვუდგეთ ძვირფას სწავლულებს გვერდში და ჩვენს მიერ შესრულებულმა საქმემ ილაპარაკოს ისლამზე.

უზენაესი ალლაჰი წმინდა ყურანის კიდევ ერთ აიათში ასე ბრძანებს:

„დღეს მე სრულვყავი თქვენი რჯული

თქვენთვის, სრულიად მოგეცით წყალობა ჩემი და ავირჩიე „ისლამი“ თქვენს სარწმუნოებად.”

ნუთუ ადამიანები ძვირფასი აიათების წაკითხვის შემდეგაც არ დაფიქრდებიან, რომ ალლაჰის, ყურანის, ძვირფასი შუამავლის გულით დაჯერება, ენით წარმოთქმა აუცილებელია მათთვის. ადამიანი 32 ფარდის სრული დაცვით უნდა ემსახურებოდეს თავის გამჩენს, რომ ის ნამდვილ მორწმუნედ ითვლებოდეს. ადამიანი უნდა ფიქრობდეს, რომ მარადიულ სამყოფელში, სამოთხეში, დამკვიდრებისთვის დიდი მადლის მარაგია საჭირო, მაგრამ, ჩვენდა სამწუხაროდ, მომავალი თაობა ყოველდღიურად, სიგარეტიდან დანწყებული, ალკოჰოლური სასმელებით და უამრავი სხვა ქმედებებით საფრთხეს უქმნიან თავიანთ ჯამრთელობას, ხშირ შემთხვევაში სიკვდილით მთავრდება მათი სიცოცხლეც კი. ნუთუ არ შეიძლება ამ ყველაფერზე უარის თქმა? ნუთუ არ შეიძლება ადამიანმა ალლაჰის დიადი რწმენით იცხოვროს და ჩადენილ ცოდვებზე პატიება ითხოვოს მისგან. ალლაჰი ხომ რახმანი და რახიმი, ნუთისოფელში გაჩენილთა მასაზრდოებელი, ხოლო იმ ქვეყნად მორწმუნეთე დამხმარე და პატრონია.

ადამიანები, რომლებიც ვერ ახერხებენ, ან არ სურთ რომ ერთმანეთისაგან გაარჩიონ „კარგი და ცუდი“, „მწარე და ტკბილი“, „ჰალალი და ჰარამი“, „მორჩილება და ურჩობა“, „ქედმაღლობა და თავმდაბლობა“, ვინ უნდა გადაარჩინოს ჯოჯოხეთის ცეცხლისაგან?

ქედმაღლობა, ურჩობა, სიტყვაძუნობა, ქურდობა, მრუშობა, ქვრივ-ობლების ქონების მითვისება, უმწეოთა ჩაგვრა, ბუნებრივად დაჩაგრულთა დაცინვა მუსლიმ მორწმუნისთვის აკრძალულია.

ის ძვირფასი შუამავალი (სელათუ სალამი მას), „წყალობის ხაზინა“, მტირალთა, იმედით გაცრუებულთა, უპოვართა, ობოლთა, მონათა და ჩაგრულთა მხსნელად იყო მოვლენილი.

ძვირფასებო! ყველამ ერთად უკეთილშობილეს მუჰამედ – მუსტაფას (ს.ა.ვ.) მოუსმინოთ, მისი სუნნეთი დავამკვიდროთ და შევასრულოთ, მის ნაკვალევს გავყვეთ,

ის ტვირთი, რაც მან იტვირთა, ჩვენც ვიტვირთოთ, ჩვენც ხომ მისი „უმმეთი“ (მიმდევარი) ვართ. უდიდესი ალლაჰი სურა ალი იმრანის 31-ე აიათში ასე ბრძანებს:

„უთხარი შენ (მუჰამედ): თუ გიყვართ ალლაჰი, გამომყევით მე, რომ ალლაჰმა შეგიყვაროთ თქვენ და შეგინდოთ ცოდვები თქვენ, რადგან ალლაჰი შემწყნარებელი და მწყალობელია!“

თუ არავინ გიყვარს, შენც არავინ შეგიყვარებს, თუ არავის აპატიებ შენც არავინ გაპატიებს, თუ არავის დაეხმარები, შენც არავინ გამოგინვდის დახმარების ხელს, ამიტომ გიყვარდეს გამჩენი ალლაჰი და ჯილდოს დაელოდე მისგან.

უზენაესი ალლაჰი ყველასგან და ყოველთვის მის მიერ გაჩენილ არსებებს ხედავს, მათი ხმა ესმის, ადამიანების გულებში მალული ჩანაფიქრიც კი იცის, ჩადენილ ცოდვებზე ალლაჰს პატიება ვთხოვოთ, რათა მოგვიტევოს.

ჩემო ძვირფასებო, მუხლმოდრეკილი, თვალცრემლიანი, გულში არსებული ღრმარწმენით ვევედროთ ალლაჰს მარადიულ სამოთხეში დამკვიდრებისთვის. ურწმუნო ადამიანი ორივე ქვეყანაზე განადგურებულია, მაგრამ ისლამი ხომ მარადიულ გადარჩენას გვპირდება.

თუ პიროვნებას რწმენის ექვსი პირობიდან ერთი სწამს და ხუთი არა, ან ხუთი სწამს და ერთი არა, ორივე შემთხვევაში რწმენა სრული არ არის. არიან ადამიანები, რომლებიც რწმენის გარეშე სიკეთეს თესავენ და ფიქრობენ სამოთხეში მოვხდებითო, მაგრამ, სამწუხაროდ, რწმენის გარეშე სიკეთეს ძალა არ აქვს, ფუჭია ყველა საქმე.

„ღმერთო ჩვენო, ჩვენ ვინამეთ, რაც ზემოავლინე, გავყევით შუამავალს, მაშ, ჩაგვწერე ჩვენ ჭეშმარიტ მორწმუნეთა რიგებში, ძვირფასებო, თუ გინდათ, რომ თქვენში ურწმუნოებამ არ დაისადგუროს, ირწმუნეთ ნამდვილი, ჭეშმარიტი სარწმუნოება „ისლამი“ სიტყვა „მუსლიმი“ ნუ შეგაშინებთ, ის ხომ მორჩილს ნიშნავს.

ძვირფასო მორწმუნენო, სადაც არ უნდა იყოთ, სადაც არ უნდა ცხოვრობდეთ, გულწრფელად აღიარეთ: „მე ქართველი

მუსლიმი ვარ,“ გვერდზე მყოფთა ნუ გეშინიათ, თქვენ ხომ ალლაჰის წინაშე მოშიშები ხართ.

ისლამის არსებობისა და წინსვლისთვის სამი რამე აუცილებელია:

1. განსწავლული და სანიმუშო ყოფაქცევის რელიგიური პირები

2. მდიდარი, ოღონდ ხელგამლილი მუსლიმი

3. რწმენით აღსავსე ახალგაზრდები

უკეთილშობილესი მუჰამედის . (სალათუ სალამი მას) გზით იარე, ასე უფრო უკეთესია. მორწმუნე ბევრია, მაგრამ ის, ვინც უზენაესი ალლაჰის რწმენითა და წმინდა შუამავლის სიყვარულით აღესრულება, ის ძვირფას ადამიანად ითვლება. აუცილებლად ნამდვილ საზღაურს მიიღებს.

მიმდევრობათა შორის ქვშმარიტი რწმენა ისლამია. ვინც ისლამს უარყოფს, წაგებულია შორის იქნება. ზოგიერთი, დროებით სათავეში მყოფი ადამიანების პროპაგანდისტული განცხადებების გამო ისლამს ზურგი არ შეაქციო. ის, რაც ჩვენი გასაკეთებელია, ჩვენ უნდა ვაკეთოთ. დროებით მოსულ ამ პატარა ქვეყანაში ბუღბუღივით იგალობე, ცოდვა-მადლის წიგნში მადლი ჩაანერინე, გამოცდის ჩასაბარებლად მზად იყავი, შენი ცხოვრების კინო ისე გადაიღე, რომ ყველასთვის საჩვენებლად მისაღები იყოს.

როცა შეგეკითხებიან შენ ნამდვილი მუსლიმი ხარ? ნამდვილი მორწმუნის ნიშნები რა არის?

აუცილებლად პასუხი გაეცი:

„უეჭველად, მორწმუნენი არიან ისინი, რომელთაც გულები შიშით უთრთიან, როცა ალლაჰის სახელი ხსენდება, ხოლო როცა მისი აეთები ეკითხებათ, რწმენა უღრმავდებათ და მიენდობიან ალლაჰს, თავიანთ ღმერთს“.

თუ ადამიანის გულში რწმენის ნაკერნკალი ჩამქრალია, ის ადამიანი გაუქმებულ ნასახლარს ჰგავს, დღეს, ჩვენდა სამწუხაროდ, ბევრი მეჩეთში არ დადის, რათა ვედ-

რება აღასრულოს ალლაჰი წინაშე, მიზეზი კი ერთია, არ ვიცი. ამ პრობლემის მოსაგვარებლად ჯერ რწმენა და შემდეგ სწავლაა საჭირო.

დღეს თუ საზოგადოება მათ წინ მდგომ საჯარო პირებს, უფროსებს, მთავრობის წარმომადგენლებს ყურადღებით უსმენს და მათ დავალებებს ასრულებს, ნუთუ არ შეიძლება ყველამ ერთად, დიდმაც და პატარამაც, ალლაჰის ბრძანება შეასრულოს! მისი კმაყოფილება მოიპოვოს და მისი ერთგული იყოს?

ვისი გულებიც გაშავებულ-დაჟანგულია, ვისაც ყურთასმენა არ აქვს, ვის თვლებზეც ფარდაა ჩამოფარებული, ის ვერც სამოთხის გემოს მიხვდება და ვერც სილამაზეს დაინახავს. ფრინველთა შორის არის ბუ, რომელიც მარტო ღამე დაფრინავს, ხოლო ადამიანებში არიან ისეთები, რომლებსაც ეს ქვეყანა, ბევრი ფული, ძვირად ღირებული მანქანა და ღამის დისკო-ბარებში დროის ტარება ურჩევნიათ.

ადამიანი როცა პრობლემას ვერ ჭრის, მაშინ ახსენდება ღმერთი და ამბობს: „ღმერთო შენ მომეხმარე“, ხოლო როცა დაღბინებულია, ავინყდება თავისი ვალდებულებები. ალლაჰი ყურანში, სურა ბაყარას 152-ე აიათში ბრძანებს:

“მაშ, გამიხსენეთ მე, (რათა) გაგიხსენოთ თქვენ, იყავით ჩემდამი მადლიერნი და არ იყოთ უმადურნი.

ადამიანს ღმერთმა მშვენიერი ცხოვრებისთვის დრო მისცა და დაასაჩუქრა ყველაზე დიდი საჩუქრით, რომელსაც ჭკუა ეწოდება.

ძვირფასებო, მაღალი ზნეობით, ძლიერი აზროვნებით, დიდი რწმენითა და ნამუსით პირნათელი და უნაკლო იქნებით ალლაჰის წინაშე.

უზენაესმა ალლაჰმა მიიღოს ყველა მორწმუნის ვედრება. ალლაჰი იყოს ყველასგან კმაყოფილი. ამინ.

წმინდა ადამი

მაშინ, როცა უზენაესმა ალლაჰმა შეინ-
ყალა წმინდა ადამი, რატომ არ აპატიო სატა-
ნას?

წმინდა ადამმა ურჩობა გამოიჩინა თავი-
სი გამჩენის წინაშე, მაგრამ დიადმა გამჩენმა
იგი შეინყალა. ასევე ეურჩა სატანამ, მაგრამ
გამჩენმა იგი სამარადისო ჯოჯოხეთით და-
საჯა. ისმის კითხვა, კი მაგრამ რატომ? ის, ვი-
საც მსგავსი შეკითხვა ებადება, ვპასუხობთ:
თქვენ ვერ გაგიგიათ რა გააკეთა ადამმა, მან
მხოლოდ აკრძალული ხის ნაყოფი მიირთვა.
როცა საკუთარ შეცდომას მიხვდა, იგივე სა-
ქციელი დაჟინებით აღარ გაუმეორებია, ბრ-
ძანების წინაშე ურჩობა არ გამოუჩენია და
თქვა: „ო, დიადო გამჩენო! ჭეშმარიტებაა შენი
ბრძანება და დაწესებული სისტემა. მაგრამ
მე მაცდუნა სულმა ჩემმა, ვერ დავიმორჩილე
იგი და გთხოვ მაპატიო!“ ხოლო რაც შეეხება
სატანას, მან ბრძანებას ურჩობით უპასუხა,
არ აღიარა შეცდომა, არ თქვა, რომ სისუსტის
წინაშე დავმარცხდი, შენ ხარ დიადი ჭეშმა-
რიტება და ასევე ჭეშმარიტებაა შენი სიტყვა.
პირიქით, უფრო გააჯიუტდა და თქვა, უფრო
უარესს გავაკეთებო.

ფრთხილად ადამიანო! უზენაესი
ალლაჰის ბრძანებას არ ეურჩო. თუ არ ას-
რულებ ნამაზს, ნუ იტყვი: „რაშია საჭირო
ლოცვა? თუკი არ იხდი ზექათს, არ თქვა ზე-
ქათის გადასახადი ქონების მფოლებელების-
თვის ზენოლაა. თუ არ იცავ შარიათის კანონ-
ებს, ნუ იტყვი, რომ შარიათი არ შეეფერება
თანამედროვე ეპოქას. თუ კი ასე ვიტყვით,
ღმერთმა დაგვიფაროს, ურწუნობის მორე-
ვში გადავიჩეხებით. ასე მაინც ვთქვათ, რომ
ვიცით, ნამაზის ლოცვა აუცილებელია, ასევე
სავალდებულოა ზექათის გადახდა, შარიათის
კანონები ჭეშმარიტებაა, თუმცა ჩვენ
უძლურნი ვართ, ვერ ვაკონტროლებთ სულს.
სამყაროს გამჩენო, შემინყალე მე. თუკი კი-
დევე იტყვი, რომ რა განსხვავებაა ადამისა
და სატანას ცოდვა შორის, გეტყვით: ადამმა
ღვთის კანონი დაარღვია, მაგრამ დანაშაულს
მიხვდა და პატიება ითხოვა, თუმცა სატანამ
გაამყვდა, გაჯიუტდა და ღვთის ბრძანებები
არად ჩააგდო. ასე კი იგი ურწმუნოდ იქცა.

*„შემდეგ შეისწავლა ადამმა თავისი
ღმერთისგან სიტყვები, (ღმერთო ჩვენო,
ჩვენ უსამართლოდ მოვექეცით ჩვენს თავს),
ხოლო მან (ალლაჰმა) მიუტყვია, უეჭველად
ის, სწორედ იგია შემნდობი და მწყალობელი“.
(სურა ბაყარა, აიათი 37)*

როდესაც წმინდა ადამმა და ევამ დაწე-
სებულ ზღვარს გადავიდნენ, უზენაესმა
ალლაჰმა თავის მონამსახურებს მონყალების
მიზნით მონანიების კარი გაუხსნა. სინანულის
გამოხატვა არა მარტო ზღვარგადასულებისა
და ურჩების, არამედ სრულიად კაცობრიო-
ბისთვის უდიდესი მონყალებაა. თუკი ადამი-
ანი შესცოდებს და მას არ ექნება მონანიების
საშუალება, ის უკვე გაითავისებს, რომ თავი-
სი ჩადენილი ცოდვის გამო სამარადისო სას-
ჯელს იმსახურებს, მაშინ კი ასეთი პიროვნება
აღარ განერიდება ზღვარგადასულობას და
სისტემატურად გააგრძელებს ცოდვის ჩადე-
ნას. რადგან საიქიო გადარჩენის იმედი აღარ
იარსებებს, იგი ზღვარგადასულობას და ურ-
ჩობას აღარ განერიდება. მას უკვე აღარ ექ-
ნება მიტევებისა და მონანიების იოტისოდენა
იმედიც კი. ასეთ შემთხვევაში ყველაზე მე-
ტად ვინ დაზარალდება? ზიანს განიცდის ის
საზოგადოება, რომელშიც თვით ზღვარგა-
დასულნი ცხოვრობენ. ხოლო ყველაზე მეტად
მუსლიმები განიცდიან ზიანს. ვინაიდან ისინი
კეთილისმქმნენი და თავაზიანები არიან.
მათ ხომ უზენაესი ალლაჰი მიმტევებლობასა
და საუკეთესო ურთიერთობისკენ მოუწო-
დებს. ამ საკითხთან დაკავშირებით ძალიან
ბევრი აიათი გვხვდება წმინდა ყურანში. უკე-
თილშობილესი შუამავალი ბრძანებს: დიადმა
ღმერთმა მე ცხრა რჩევა მომცა, მეც თქვენ
სწორედ აღნიშნულ ცხრა რჩევას მოგცემთ:
ფარული და ამკარა გულწრფელობა, სიმდი-
დრისა და სიღარიბის დროს თავდაჭერილო-
ბა, მჩაგვერლის პატიება, გაცემა მათთვის,
ვინც მე არ მაძლევს, ურთიერთობის აღდგენა
მათთან, ვინც ჩემთან ურთიერთობას ნყვეტს,
დუმილი, ფიქრისა და საუბრის დროს ღვთის
ხსენება, ყველაფერზე გაკვეთილის თვალთ
შეხედვა. (იბნულ ესირ, ჯამილულ უსულ, XI,
687)

 დანიელ ზაღიძე

სწავლულთა კვალდაკვალ

წმ. ჯაფერ სადიყი ბრძანებს: ხუთი სახის ადამიანებთან მეგობრობას ერიდეთ:

1. მატყუარა; რადგანაც მათთან ყოფნისას ყოველთვის ტყუილით შეიმოსები. იგი სიახლოვეს – შორს, სიშორეს კი ახლოს მოგაჩვენებს.

2. სულელი; სარგებლობის მოტანის ნაცვლად ისე დაგაზარალებს, თვითონაც ვერ მიხვდება.

3. ძუნწი; შენთვის ყველაზე მეტად საჭირო რაცაა, ისიც კი შეშურდება.

4. მშიშარა; ყველაზე მეტად როცა დაგჭირდება, მაშინ მიგატოვებს და გაიქცევა;

5. ცოდვილი; ერთი ლუკმის საფასურად გაგყიდის.

ყველა ადამიანი თავისი მეგობრის მსგავსად ითვლება. ამიტომაც ვისთან იმეგობრებ, ამას დიდი ყურადღება ექცევა.

ვერც ერთი ადამიანი მშობლებს, ვისგანაც ის უნდა გაჩნდეს, ვერ ირჩევს, მაგრამ ვისთან უნდა იმეგობროს, ამის არჩევანი ყოველთვის აქვს, ამასთანავე იგი ამ არჩევანზე პასუხისმგებელია, რადგანაც იგი მეგობრის ზნით ხასიათდება. ცუდი ზნის მეგობრის არჩევა სულის მოშხამვისაგან არაფრით

განსხვავდება.

ეს სწავლული იმ ადამიანთა რიგს, ვისთანაც მეგობრობას უნდა ერიდო, წმ. მუჰამედ შუამავლის საუბრების მიხედვით აყალიბებს. „სიმართლე ადამიანს - სიკეთეს, სიკეთე კი სამოთხეს უბოძებს. სიმართლის ლაპარაკით ადამიანი მართალთა შორის მოხვდება. ტყუილს ადამიანი მოულოდნელობებისკენ (ცოდვა, ბოროტება) მიჰყავს, ასეთ მოულოდნელობებს კი ჯოჯოხეთისკენ. ადამიანი, თუ ტყუილის ლაპარაკს გააგრძელებს, ბოლოს ღვთის წინაშე მატყუარად ჩაითვლება“.

ერთ დღეს წმ. მუჰამედ შუამავალს ჰკითხეს:

---- შეიძლება მორწმუნე მშიშარა იყოს?

---- დიახ, შეიძლება.

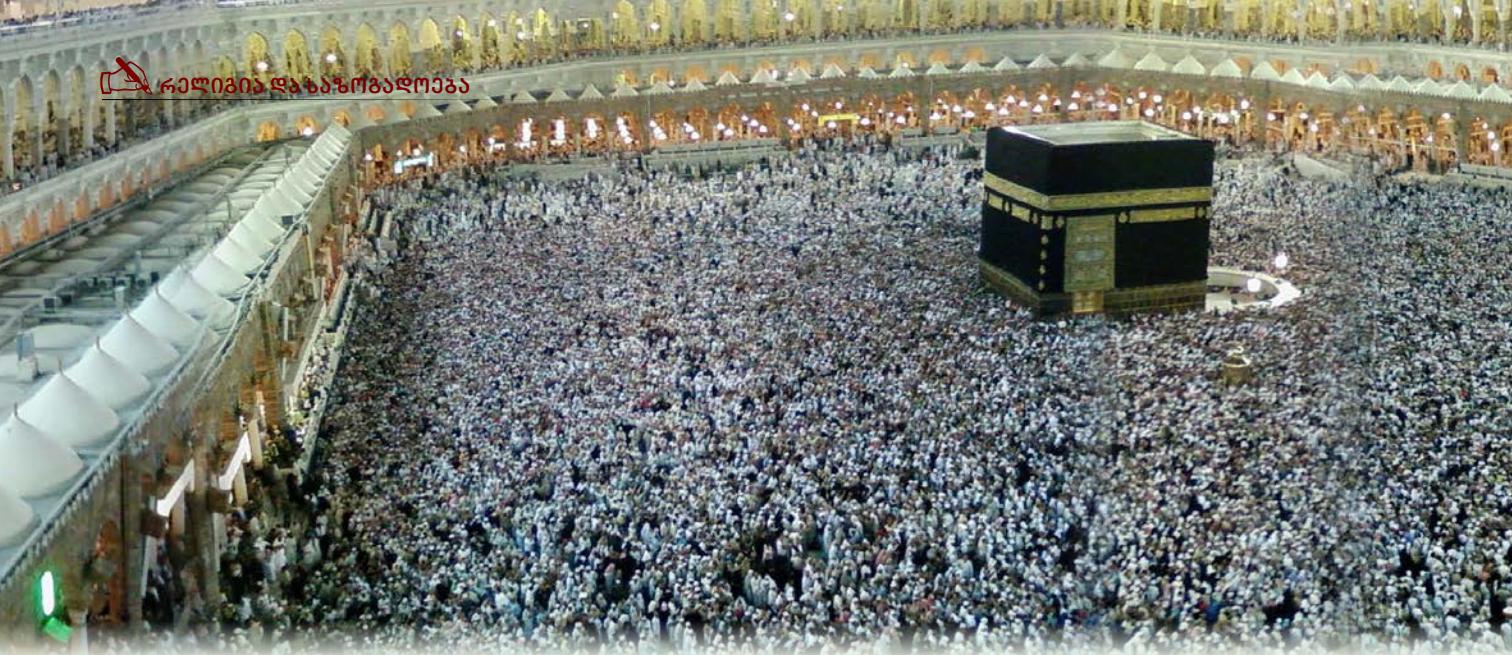
---- შეიძლება მორწმუნე ძუნწი იყოს?

---- დიახ შეიძლება.

----- შეიძლება მორწმუნე მატყუარა იყოს?

ამ დროს წმ. მუჰამედ შუამავალმა ბრძანა: “არამც და არამც არ შეიძლება მორწმუნე მატყუარა იყოს.”

ასე რომ ადამიანმა შეიძლება ბევრ რა-

მეს, რომელიც მისგან დამოუკიდებლად ხდება, ვერ მოერიდოს, მაგრამ რაც მის ხელშია (ენის მოთოკვა), ის უნდა გააკეთოს, ტყუილისგან ყოველთვის შორს უნდა იყოს და სიმართლე ილაპარაკოს. მუჰამმედ შუამავალს ხუმრობის დროსაც კი სიმართლის გარდა არაფერი უთქვამს. მისი სამართლიანობა იმდენად მაღალი იყო, რომ თვით ურწმუნოებიც გაკვირვებულნი იყვნენ ამით. ნურასდროს დაგვაგინყდება, რომ ტყუილი არა მხოლოდ ხასიათს გვიფუჭებს, არამედ რწმენის საძირკველსაც დიდ საფრთხეს უქმნის. წმინდა მუჰამმედ შუამავალი ერთ-ერთ ჰადისში ბრძანებს: „ის არაა მორწმუნე, ვისი ნდობაც არ შეიძლება“.

ძვირფასი აიშე ბრძანებს: „წმინდა მუჰამმედ შუამავლისთვის მატყუარობაზე საზიზღარი ხასიათი არ არსებობდა, თუ იგი გაიგებდა, რომ საჰაბებთან რომელიმე ტყუილს ლაპარაკობდა, მანამ დაიჭერდა მისგან თავს შორს და მასთან შეხვედრას ერიდებოდა, სანამ იმასაც არ გაიგებდა, რომ მან ეს მოინანია.“

ჯაფერ სადიყის მიხედვით, რიგით მე-2, ვისთანაც მეგობრობას უნდა ერიდო, სულელია. სულელი ისე დაგაზარალებს, ვერც კი მიხვდება, ისე იფიქრებს, რომ თითქოს სიკეთე გაგიკეთა.

სულელი, ანუ ბრიყვია ადამიანი, რომელსაც ჭკუის დარიგება სჭირდება, მაგრამ თვითონ იწყებს სხვებისთვის ჭკუის დარიგებას, მისი გული მკვდარია, ამას ვერ ხვდება და სხვათა გულების გაცოცხლებისთვის ფიქრობს. ადამიანები ნაკლოვანებებს სხვებში უფრო ხედავენ, ვიდრე თავიანთ თავში, სანამ ამას პირიქით არ გააკეთებენ, სულე-

ლად ითვლებიან.

ერთი ადამიანი ისა შუამავალს დაემგზავრა, სადღაც გზაში ძვლები შეამჩნია და დაუნყო ხვეწნა შუამავალს:

-რა იქნება, მასწავლე ვედრება, რომლითაც მიცვალებულთა გაცოცხლება შეგიძლია.

-ასეთი საქმე შენ არ გამოგადგება. მიცვალებულის გასაცოცხლებლად წვიმაზე უფრო სუფთა სული და ანგელოზებზე უფრო მეტი ღვთისმსახური უნდა იყო. ეს ვედრება (ისმი აზამი) ისეთმა პირმა უნდა წარმოთქვას, რომელიც ჰარამ და საეჭვო ლუკმას არასდროს იღებს, ამ ადამიანს ასევე ისეთი გული სჭირდება, რომელიც შორსაა ყველა იმ საქმისგან, ადამიანს ღმერთს რომ დააშორებს. თუ ადამიანი ამდენად სუფთა და წმინდა ვერ იქნება, მისი ვედრებაც არ ასრულდება.

მაგ. შეგიძლია წმინდა მუსას ჯოხი ხელში დაიჭირო, მაგრამ შენ მას გველვეშაპად ვერ აქცევ, ამას შუამავალ მუსას ძალა სჭირდება, ასევე „ისმი აზამი“ რომ ნაიკითხო და მიცვალებული გააცოცხლო, ამისთვის წმინდა ისას სული გჭირდება.

-მაშინ შენ ნაუკითხე და გააცოცხლე, - არ მოეშვა ეს ადამიანი.

-ღმერთო დიდებულო! ეს რა სასწაულია? ეს ბრიყვი ასე თავს რატომ ინვალებს? მისი გულია მკვდარი, სხვისი სხეულის გაცოცხლებას ეცდება! სინამდვილეში თავისი გულის გასაცოცხლებლად ვედრებას უნდა აკეთებდეს, ეს სიტყვები. - წარმოსთქვა წმინდა ისა შუამავალმა, რომელმაც გაკვირვება ვერ დამალა.

სხვა კიდევ ერთი მაგალითი:

სწავლული ნეჯმედდინ ქუბრა თავის მოსწავლეებთან ერთად მეგობრის ჯენაზეს სალოცავად წავა. როცა თელყინის ვედრებას უკითხავდნენ თავის მეგობარს, მას გაეღიმა. ამის მიზეზი ჰკითხეს მოსწავლეებმა, თავდაპირველად არ უნდოდა პასუხის გაცემა, მაგრამ როცა არ მოეშენენ, თქვა:

-თელყინს, ცოცხალი მკვდარს წაუკითხავს, მაგრამ ამ შემთხვევაში ვინც თელყინს კითხულობდა, იმ კაცის გული - მკვდარი, ხოლო ვისაც ასაფლავებდნენ იმისი ცოცხალი იყო. ამიტომაც გამეღიმა.

ასეთ ადამიანებზე უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს: „მათ გული აქვთ, რომლითაც არ შეიმეცნებენ და მათ თვალები აქვთ, რომლითაც არ დაინახავენ და მათ ყურები აქვთ, რომლითაც არ შეისმენენ. ეგენი პირუტყვებივით არიან, ოღონდ უფრო გზააბნეულნი. ისინი უგულისყურონი არიან!“ ასეთები შუადღისას თვალეზე ხელის მიფარებით მზეს კარგავენ და ძალით თავს იბრმავენ, მათი გულები ციხის შავ საკანს დამსგავსებულია. ისინი ყოველთვის გაურბიან შეკითხვებს: „ეს სამყარო ვინ გააჩინა? ჩვენ აქ რა გვევალება? აქედან საით მივდივართ? მაგრამ ერთ დღეს, როცა სიმართლე გამოჩნდება, მათ ეს გაქცევა ვერაფერში დაეხმარება.“

ჯაფერ სადიყის მიხედვით, რიგით მე-3, ვისთანაც მეგობრობას უნდა ერიდო, ძუნწია.

არ უნდა დავივინყოთ, რომ სიმდიდრე ადამიანში ორ ცუდ თვისებას აყალიბებს. პირველი მფლანგველობაა, მეორე კი სიძუნწე. მფლანგველობა - სხვების დასამცირებლად არსებული ძალის (სიმდიდრის უაზრო ხარჯვით) ჩვენებაა. სიძუნწე - იგი-

ვე შიშია, ღმერთზე მინდობის ნაცვლად ქონებაზე მინდობაა. უდიდესი ალლაჰი თავის საყვარელ მონათმსახურთა ამ ორი ცუდი ხასიათისგან შორს დგომას სურა ფურყანის 67 აიათით ასე გვამცნობს: **„ხოლო რომელიც, როცა შემონირულობას გასცემენ, არც ფლანგავენ და არც ძუნწობენ, საშუალოს ირჩევენ მათ შორის“.**

ზემოთ ავლნიშნეთ, რომ ძუნწებისთვის შიშია დამახასიათებელი. ამას ბაყარა სურას 268 აიათი ასე ადასტურებს: **„ეშმაკი სილატაკეს გპირდებათ და სივლახეს გიბრძანებთ თქვენ. ხოლო ალლაჰი თავის მიტევებასა და წყალობას გპირდებათ. და ალლაჰი ყოვლისმომცველია, ყოვლისმცოდნეა!“**, ამავე დროს ყურადღება უნდა მივაქციოთ სურა ჰუმზეხს 2-7 აიათებს, რომლებშიც უდიდესი ალლაჰი ბრძანებს: **„რომელმაც ქონება მოიხვეჭა და აგროვებს, და თვლის, რომ სიმდიდრე სამარადუამოდ აცოცხლებს! არამც და არამც! (თავი დაანებოს ამ ილუზიას, ქონება მას ვერ გადაარჩენს) უეჭველად, ჰუტამაში (ჯოჯოხეთში) იქნება ჩაგდებული! (ო, შუამავალო) შენ იცი თუ არა, რა არის „ჰუტამა“? (ჰუტამა) ალლაჰის მიერ აალებული ცეცხლია, რომელიც გულს მოგედებათ“.**

ადამიანი, რომელიც ყველაზე მეტად თავის ქონებას ენდობა, მას ურჩევნია ქონების ნაცვლად მეგობრები და კარგოს, რადგანაც იგი შორსაა ისეთი გრძნობისგან, როგორიცაა: ხელგამლილობა, წყალობა, შეცოდება და ხასიათდება ცუდი თვისებებით, როგორიცაა: შურიანობა, ძუნწობა, შეუბრალებლობა, მეტიჩრობა და ა.შ. ასეთები კი ღმერთ-

თის გზას სულ უფრო შორდებიან. წმინდა მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს: „*ძუნწობა ისეთი ხეა, რომლის ტოტებიც ჯოჯოხეთიდან ამ ქვეყნად გამოწვდილია, ვინც ამ ტოტებს მოეჭიდება, ისინი მათ ჯოჯოხეთში ჩაითრევენ.*“

ჯაფერ სადიყის მიხედვით, რიგით მე-4, ვისთანაც მეგობრობას უნდა ერიდო, მშობარაა, რადგანაც მშობარა ყველაზე მეტად როცა დაგჭირდება, მაშინ მიგატოვებს და გაიქცევა. ჰადისის თანახმად წმინდა მუჰამედ შუამავალი ბრძანებს: „*მუსლიმი მუსლიმის ძმია. იგი, მას ბოროტებას არ გაუჟკეთებს, მას მტერს არ ჩააბარებს.*“

ძლიერ მორწმუნეს ღვთის გარდა არავისი შეეშინდება, ამიტომაც იგი ამქვეყნად არავის დაემონება. ამის მაგალითი თვით უკეთილშობილესი მუჰამედ შუამავალი იყო ბედირის ომის დროს, „ის ამ ომში ყველაზე ახლოს და გაბედულად იდგა მტერთან და იმ დღეს ჩვენს შორის ყველაზე შეუპოვარი იყო“ ამბობდა კეთილშობილი ალი.

და ბოლოს ჯაფერ სადიყის მიხედვით, რიგით მე-5, ვისთანაც მეგობრობას უნდა ერიდო, ცოდვილია, რადგანაც ისინი თავიანთი სულის მოთხოვნილებათა ტყვეები არიან, ამიტომაც უნდა მოვერიდოთ მათთან მეგობრობას, რადგანაც მათ შეუძლიათ მეგობრები ამქვეყნიური მცირედის გამოც კი გაყიდონ. სურა ჰუჯურათის მე-6 აიათში ვკითხულობთ:

„**ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! თუკი მოვა თქვენთან გზასამცდარი რაიმე ამბით, მაშინვე გამოიკვლიეთ, რათა არ უქმნათ სიავე ხალხს უმეცრებით და მერე არ ჩავარდეთ სინანულში იმის გამო, რაც გააკეთეთ.**“ ამასთან ერთად ეს აიათი არასდროს არ დავივიწყოთ: „**ჰეი, თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გეშინოდეთ ალლაჰის და იყავით მართალთა გვერდით!**“ ნუ დავივიწყებთ, რომ ცოდვილი და უცოდინარი ადამიანების გვერდით ყოფნა ნელ-ნელა უფსკრულისკენ წაგვიყვანს. უდიდესი ალლაჰი მათ მდგომარეობას, ვინც ცოდვილი და უცოდინარი ადამიანების გვერდით არის, საიქიოს მის მდგომარეობას სურა მუდდესირის 42-47-ე აიათებით ასე გადმოგვცემს: (სამოთხეში შემსვლელები ცოდვილებს შეეკითხებიან) „**რამ მოგახვედრათ თქვენ ჯოჯოხეთში?**

მიუგეს: არ ვიყავით მლოცველთა შორის, და არ ვაპურებდით უპოვართ, და ვცბედობდით ყბედებთან, და ჩვენ ცრუდ ვრაცხდით განკითხვის დღეს, ვიდრელა აღვესრულებოდით.“

თუ ჩვენ გვინდა, რომ იმქვეყნად მართალთა შორის მოვხვდეთ, აუცილებელია ამქვეყნად მათ გვერდით ადგილი დავიმკვიდროთ და როგორც ისინი ასრულებენ ღვთისმსახურებას, ჩვენც ისე შევასრულოთ და ასევე ყურადღება მივაქციოთ მათ ქცევებს (უფლება-მოვალეობებს) საზოგადოებისა და ყველა ღვთის გაჩენილის წინაშე.

უდიდესმა ალლაჰმა თავისი საყვარელი ადამიანების რიგში მოხვედრა თავისივე წყალობით დამსახურებულად გვალირსოს. ამინ!

ბრძნული გამონათქვამები

☞ წყალი რომ აინევს, თევზები ჭიანჭველებს შეჭამენ... ხოლო როცა წყალი დაინევს, ჭიანჭველები თევზების ჭამას დაიწყებენ. ნურავინ მიენდობა დღევანდელ უპირატესობას, ვინაიდან წყლის დინება განსაზღვრავს ვინ ვისი ლუკმა გახდება.

☞ ადამიანის სახის გამომეტყველება ჩაცმულობის ხარისხზე უფრო მნიშვნელოვანია.

☞ როცა ფულს გაასესხებ, ან ფულს, ან კიდევ მეგობარს დაკარგავ.

☞ სიხარულის მომენტში ვინმეს ნურაფერს დაპირდები, ნურც გაბრაზების დროს გასცემ ვინმეს პასუხს.

☞ ღალატი მეგობრულ ჯაჭვს დააზიანებს, თუმცა ერთგულება მას უფრო ბრწყინვალეს და საოცარს გახდის.

☞ ხეს ნუ მიეყრდნობი, გახმება, ნურც ადამიანს მიენდობი, ისიც მოკვდება.

☞ ადვილია, იარო გზაზე, რომელიც ჯოჯოხეთში წაგიყვანს.

☞ პურის ნამდვილ ფასს ვერ გაიგებს ადამიანი, ვისაც შიმშილი არასდროს გამოუცდია.

☞ თეთრი თმა არათუ ჭკუის, არამედ ასაკის ნიშანია.

☞ არა აქვს მნიშვნელობა ქვა დაეცემა კვერცხს თუ კვერცხი დაეცემა ქვას. ორივე შემთხვევაში კვერცხი იღებს ზიანს.

☞ როცა რამეს ყიდულობ, ყურებს კიარა, თვალებს დაუჯერე.

☞ და როცა მიიწურება ყველაფერი, არათუ მტრების სიტყვებს, არამედ მეგობრების დუმილს გავიხსენებთ.

☞ ცხოვრება იმდენად უცნაურია, რომ აქ შეხვედები ადამიანებს, რომლებიც მშიერნი არიან, მაგრამ ღვთის მადლიერები, ან უზომოდ გამდიდრებული, თუმცა უმადურები.

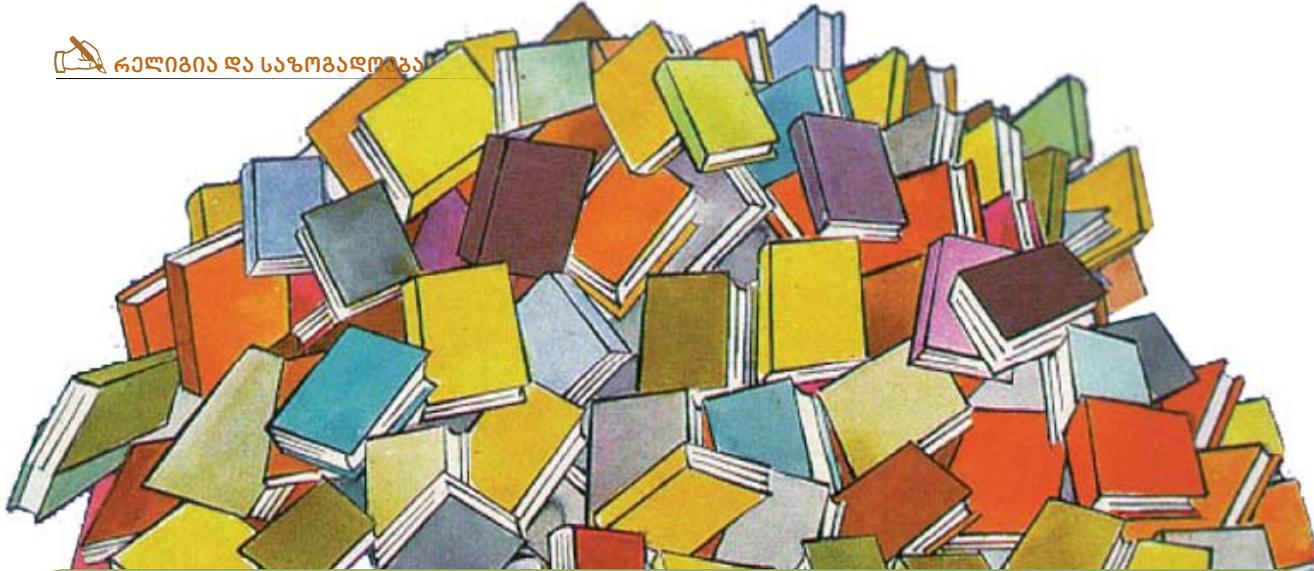
☞ პატიება წარსულს არ შეცვლის, თუმცა მომავლის გზას გაკაფავს.

☞ გაუბედავ ადამიანს ყოველთვის გააჩნია სათანადო მიზეზი...

☞ რა ასაკშიც არ უნდა მოვკვდეთ, აუცილებლად დაგვრჩება დაუსრულებელი სათქმელი...

☞ ზოგი წვიმას შეიგრძნობს, მაგრამ ზოგიც მხოლოდ დასველდება.

☞ არ არსებობს იმაზე უფრო მდაბიო ადამიანი, რომელიც ამქვეყნიური მატერიალური სარგებლის გამო პატივისცემასა და სიყვარულს გამოხატავს.

„უთხარი (ო,მუჰამმედ!): ჰეი, ღვთიური წიგნის ხალხო! მოდით ერთ სიტყვაზე, საერთოზე თქვენთვის და ჩვენთვის, რომ არ ვცეთ თაყვანი არავის, გარდა ალლაჰისა, და არ გავუჩინოთ მას თანაზიარი, და არ დავიდგინოთ რომელიმე ჩვენგანმა, ალლაჰის გარდა, სხვა ღმერთებად. და თუ სახეს იბრუნებენ, უთხარი მათ: „დაამონმეთ (მონმე იყავით), რომ ჩვენ მუსლიმნი (ალლაჰის მორჩილნი, ალლაჰს მინდობილები) ვართ.“ (სურა ალი იმრანი, აიათი64)

ძირითადი საზოგადოებაში ერთეული: ჭეშმარიტი გზა!

ყველა იმ გარემოში ვცხოვრობთ, რომელიც ჩვენში დიდ შთაბეჭდილებებს ტოვებს. ბავშვობაში მშობელია იდეალი ჩვენთვის. ჩვენ ხომ ისინი გვასწავლიან ჭეშმარიტებას და ისიც ვიცით, რომ მშობლები არასდროს სცდებიან. შემდეგ მოდის სკოლა და ჩვენი იდეალი ხდება მასწავლებელი. ამგვარად ნებისმიერ ადამიანში, სანამ იგი მონიფულობას მიაღწევს, უამრავი იდეალი გაჩნდება, რომლებიც შეიძლება გაფანატდეს... და ბოლოს ვიზრდებით, ვეჭიდებით ცხოვრებას. სწორედ მაშინ იწყება სინამდვილის აღქმა, რადგან უკვე ჩვენც ვხდებით მშობელი, მასწავლებელი, ან იქნებ წინამძღოლი, სახელმწიფო მოხელე ან სხვა ვინმე, ან შეიძლება რომელიმე პარტიის ლიდერი.

ასეთნაირად ცხოვრებისეული გამოც-

დილება ჭეშმარიტებას ნელ-ნელა ფარდას ხდის და დავინახავთ იმას, რასაც მანამდე ვერ ვხედავდით. მივხდებით, რომ ყველას სახე არ არის ნამდვილი, რომ უმეტესი სახე შენიღბულია...

დიახ, ჩვენც გავხდით მშობელი.

მასწავლებელი, ან სხვა ვინმე...

დიადი ღმერთი ბრძანებს: „ადამიანმა - რამდენი მიზეზიც არ უნდა განაცხადოს, თავადვე უკეთ უწყის თავის ფასს“.

და ბოლოს ჩვენი თავი ყველაზე უკეთ ჩვენ შევიცანით. აქედან გამომდინარე მშობლები, მასწავლებლები და ყველა სხვა დანარჩენის უფრო ახლოს გაცნობა დავინწყეთ.

ამ ყველაფრის შემდეგ დავინახეთ, რომ ადამიანს არავისზე არ შეუძლია სრულე-

ბით მინდობა, ვინაიდან არავინ არ არის სრულებით დაზღვეული. ჩვენ ხომ შუამავლები არ ვართ, განსაკუთრებული დაზღვევისა და დაცულობის ქვეშ ვიმყოფებოდეთ, ან მხსნელები. ჩვენ ხომ იოსები არა ვართ, როცა გაგვიჭირდება ღვთისგან სამტკიცე მოგვევლინოს. ჩვენ ხომ გამოცდის გარეშე არანაირი ცოდვა არ დაგვეკისრება.

სწორედ ესაა რეალობა, მამ ვენდოთ ადამიანს?!

მშობელი, მასწავლებელი, წინამძღვარი თუ რომელიმე მიმდინარეობის, ან პარტიის ლიდერი - მარტოდმარტო ამ სტატუსებს არანაირი მნიშვნელობა არ გააჩნია, აბსოლუტური ჭეშმარიტების საზომი ვერ იქნება და არც არასდროს ყოფილა.

მაშინ უკან მხოლოდ აბსოლუტურ ფასეულობად, „ძირითადი საზომი“ ჭეშმარიტი გზა გვრჩება.

სრულყოფილი ფასეულობები, რომელთაც შეიძლება მაშინ მივმართოთ, როცა გვსურს.

უტყუარი საზომემები, იმ დროს, როცა რაიმე გადანყვეტილებას ვიღებთ.

სწორედ ამ პრინციპების საფუძველზე შესაძლებელია კარგი მშობლის, კარგი მასწავლებლის, კარგი წინამძღოლის, კარგი ლიდერის გამოვლენა.

ამიტომაც არავინ დაინყოს იმის მტკიცება, რომ აბსოლუტური ჭეშმარიტება ამა თუ იმ საბაზიდან გამოდინარე მასში გამოვლინდა.

ჩვენ მორბენალი ადამიანები არ გვესაჭიროება, ჩვენ მტკიცე და ჭეშმარიტების მაძიებელი მიაშიტი ადამიანები გვსურს. გადარჩენა-მხსნელობის რწმენაში მაძიებელი და კეთილის მქმნელი, ხოლო მათი ფასის საზომი მათი საქმენი.

ჩვენ გვსურს ჩვეულებრივი ადამიანები, რომელნიც გულუბრყვილო ადამიანებისთვის მაგალითად გამოდგებიან.

მაგრამ ამ ყველაფრის საპირისპიროდ მშრომელი, გონებამახვილი, ბრძენი და რაც ყველაზე მთავარია, ღვთისმოსავი და ღვ-

თისმადლიერი უნდა იყვნენ...

განა არ არის საკმარისი!

ბევრის კი, მომივიდა...

როცა დიადი ღმერთი თავის მეგობრებს გაგვიმარტავს, მათში ორი თვისების არსებობის აუცილებლობას ბრძანებს: **მამ, იცოდეთ, რომ უეჭველად, ღვთის მეგობრებს არც შიში ექნებათ და არც ინალვლებენ ეგენი!**

(მათ) რომელთაც ირწმუნეს და იყვნენ მოკრძალებულნი,

მოკრძალება, მორწმუნისათვის იმუნიტეტის მსგავსი რამაა. როგორც იმუნიტეტის გამომუშავებისათვის საჭიროა, რეგულარული კვება, რეგულარული დასვენება, რეგულარული მოძრაობა, სუფთა ჰაერი და ა. შ. მორწმუნის იმუნიტეტისათვის აუცილებელია ჭეშმარიტი რწმენა და კეთილი საქმე. ამიტომაც აუცილებელია შევეჯიბროთ ერთმანეთს სიკეთის კეთებაში და ამასთან ერთად უზენაესისადმი მოკრძალებით ვიცხოვროთ. სწორედ მაშინ იქნება შესაძლებელი, რომ მოკრძალებამ დაგვიცვას. როგორც იმუნიტეტი გვიცავს უამრავი მიკრობისგან. თუკი აღმოვჩნდებით იმუნიტეტის გარეშე ან სუსტი იქნება, მაშინ კარანტინშიც რომ მოგვათავსონ და ყველა ექიმი თავს გვეხვეოდეს არაფერი გვეშველება. თუკი ჩვენი შრომითა და გარჯით მონაპოვარი რწმენა და კეთილი საქმე არ გაგვაჩნია, ან მოკრძალება, რომელიც რალაცა დროის მონაკვეთში ამათ შეგვძენს, მითუმეტეს ამ ეპოქაში, როცა ცოდვის ჩადენის ალბათობა ძალიან დიდია, მშობლებზე, მასწავლებლებზე, წინამძღოლებზე, ან ლიდერებზე დაყრდნობით გადარჩენის იმედი ნურავის გვექნება.

არავის უნდა თქვენგან მხსნელობა: აუცილებელია ჭეშმარიტი გზა, ჭეშმარიტი გზა.

კეთილი სურვილებით ღმერთს ებარებოდეთ.

ვაშლის კროასანი

ინგრედიენტები:

- ფქვილი - 3 ჭიქა
- მარგარინი - 100 გრ
- შაქრის პუდრი - 5 ს/კ
- კვერცხი - 2 ც
- ცომის საფუარი - 1 ჩ/კ ()

შიგთავის ინგრედიენტები:

- ვაშლი - 3ც
- საკვები ზეთი - 3 ს/კ
- შაქრის პუდრი - 7 ს/კ
- დარიჩინი - 1 ჩ/კ

შიგთავის მომზადების წესი:

3 ცალი გათლილი ვაშლი გავხეხოთ, მოვათავსოთ ტაფაზე, დავასხათ ზეთი, დავაყაროთ შაქრის პუდრი და დარიჩინი. 15 წუთის განმავლობაში გავაჩეროთ ცეცხლზე და დრო და დრო გამოვუყოთ.

მომზადების წესი:

გავტეხოთ 2 კვერცხი, დავამატოთ გამდნარი (ან დარბილებული) მარგარინი. მოვაყაროთ 5 ს/კ შაქრის პუდრი და საფუარი. ავთქვიფოთ და თანდათან შევაზილოთ ფქვილი მანამ, სანამ მივიღებთ საშუალო სირბილის მასას. გავიყვანოთ ცომი და მივცეთ წრიული ფორმა. ცენტრიდან გავავლოთ რადიუსები და მიღებულ სეგმენტისებურ ფორმებზე დავადოთ ვაშლის პიურე. მივცეთ ფორმა და გამოვაცხოთ ღუმელში 170°-ზე. გამომცხვარ ცხელ კროასანებს მოვაყაროთ შაქრის პუდრი.

გვერდი მოამზადა ორგანიზაციამ „ქალთა საერთაშორისო ასოციაცია - მომავლისათვის“ მაცვალა ხმალაძე

საბავშვო გვერდი

საბავშვო რუბრიკა დაბეჭდვლას მერ „ბიონი“ დაბეჭდვით

38- იპოვით 7 განსხვავება
38- საბავშვო ტესტები
39 - ზღაპრები

იკოვეთ სურათებს შორის 7 განსხვავება

საბავშვო ცესცები

1. წმინდა მუჭამედი რამდენი წლის განმავლობაში ასრულებდა შუამავლურ მისიას?

- ა. ის დაბდეიდან ასრულებდა შუამავლურ მისიას
- გ. 23 წელი
- ბ. მექადან მედინაში ჰიჯრეთიდან სიცოცხლის ბოლომდე.
- დ. 10 წელი

2. ვინ არის სუფფას მკვიდრთაგან ყველაზე მეტი ჰადისის გადმომცემი თანამიმდევარი?

- ა. ებუ ჰურეირე“
- გ. ენეს ბინ მალიქი
- ბ. იმამი ბუჰარი
- დ. ომერ ბინ აბდულაზიზი

3. წმინდა მუჭამედი რომელი შუამავლის შთამომავალია?

- ა. შუამავალ იბრაჰიმის
- გ. შუამავალ მუსას
- ბ. შუამავლის შთამომავალი არ არის
- დ. ყველა პასუხი მცდარია

4. წმინდა მუჭამედ შუამავლის საფლავის გვერდით რომელი ორი თანამიმდევარი განისვენებს ?

- ა. კეთილშობილი ალი და ებუ ბეკერი
- გ. კეთილშობილი ებუ ბეკერი და ომერი
- ბ. კეთილშობილი ომერი და ოსმანი
- დ. მხოლოდ კეთილშობილი ოსმანი

5. რა ერქვა იმ მონას, რომელმაც მონათაგან პირველმა აღიარა ისლამი?

- ა. ბილალი ჰაბეში
- გ. ებუ ზერი
- ბ. ზეიდ ბინ ჰარისე
- დ. სამივემ ერთდროულად აღიარა ისლამი

6. რომელი შუამავალი გაიზარდა ფარონის სასახლეში?

- ა. ასეთი რამ არ მომხდარა
- გ. წმინდა იუსუფი
- ბ. წმინდა მუსა
- დ. წმინდა ჰარუნი

მშობარა ბავშვი

იყო ერთი ძალიან მშობარა ბავშვი. ყველა-ფერს აკეთებდა, მაგრამ გერაფრით ამარცხებ-და შიშს. ერთ მშვენიერ დღეს დედამ ოთახში გამოკეტა და შუქიც ჩაუქრო. ბავშვმა შიშით ბევრი იტირა. დედამ მეორე დილით გახსნა ოთახის კარი და ნახა, რომ ბავშვს ტკბილად ეძინა. გაუკვირდა დედას და გააღვიძა. ჰკითხა: "შვილო, ნუხელ არ შეგშინებია?" ბავშვმა მიუგო: "კი, დედა, ცოტა შემეშინდა, მაგრამ „ბისმილლაჰირ რაჰმანი რაჰიმი“ ნარმოვქ-ვი და დიად გამჩენს შევევედრე. შიში გამიქრა და ტკბილადაც ჩამეძინა. უკვე აღარ მეშინია და ყოველთვის ვედრებას ვიკითხავ."

ორი მეგობარი

იყო ორი მეგობარი, მათ ნადირობა ძალიან უყვარდათ. ერთ მშვენიერ დღესაც შურდული აიღეს და მინდორში სანადიროდ გავიდნენ. ამ დროს ხეზე მჯდარი ჩიტი შენიშნეს, ქვა რომ ესროლეს, დედა ჩიტს ფრთაზე მოხვდა. ჩიტმა ფრთხილი დაიწყო და ჩამოვარდა. ბავშვებმა რომ ახლოს მივიდნენ, ჩიტი ძალიან შეეცოდათ. დახმარება აღმოუჩინეს, ბუდეში მიიყვანეს და პურის ნამცეცები დაუყარეს. ჩიტმა მათ მაღლიერების ნიშნად გამოხედა. ამის შემდეგ ერთმანეთს პირობა მისცეს, რომ იმ დღიდან აღარაფერს ზიანს აღარ მიაყენებდნენ.

აკრძალული საქციელი

ძველ დროში ერთი ძალიან ცუდი ხასიათის ადამიანი ცხოვრობდა. ეს კაცი თავს თაღლითობითა და ქურდობით ირჩენდა. ერთ დღეს გზად მიდიოდა, როცა დაინახა მოხუცი, რომელსაც შეამჩნია, რომ ჯიბეში ფული ედო. ეს კაცი მოხუცს უკან გაჰყვა და ელოდა მომენტს, როგორმე ეს ფული ხელში ჩაეგდო. გზად დაიღალა მოხუცი და ქვაზე ჩამოჯდა და ფული დაუვარდა, სამწუხაროდ მოხუცმა ეს ვერ შეამჩნია. ბოროტ კაცს ბედმა გაუღიმა, მოხუცის წასვლისთანავე მივიდა და ფულს დაეპატრონა. გახარებულმა წავიდა და იმ ფულით სასადილოში კარგად დანაყრდა. სახლში რომ დაბრუნდა მუცლის ტკივილმა შეაწუხა. ტკივილმა ორი დღის განმავლობაში არ გაუარა. ადგა და საავადმყოფოში წავიდა. ექიმმა უთხრა, რომ სასადილოში ნაჭამი საკვებით მონამლული ხარო. კაცმა წამით დაფიქრდა თავის საქციელზე და მიხვდა, რომ ამის მიზეზი მოპარული ფული იყო. როცა განიკურნა, მოხუცი ბაბუა ნახა, თავისი ფული დაუბრუნა და იმ დღიდან ყველა ცუდ ქცევაზე უარი თქვა.

ძვირფასი ფატიმა და კეთილშობილი ალი

რამაზნის მშვენიერი საღამო იყო. ძვირფასი ფატიმა და კეთილშობილი ალი მარხულეები იყვნენ. იფთრის დრო დგებოდა, რომ კარს ვილაც შიმშილით ძალაგამოლეულმა ღარიბმა მოადგა. ლუკმა პური სთხოვა, რომ დანაყრებულყო. თუმცა ძვირფასი ფატიმასა და კეთილშობილ ალის სახლში ხმელი პურის ნაჭერის გარდა არაფერი არ ებადათ. შეეცოდათ ღარიბი და ის პურის ნაჭერი მისცეს, თავად კი იმ საღამოს მხოლოდ წყლის დაღვევა იკმარეს... მიუხედავად იმისა, რომ ოჯახში ლუკმა პურის გარდა არაფერი არ ჰქონდათ, ისიც ულუკმაპუროდ დარჩენილ ღარიბს მისცეს და მისი გული გაახარეს.

ულამაზესი გოგონა

იყო და არა იყო რა, ერთ მშვენიერ ქვეყანაში მდიდარ ოჯახს ულამაზესი გოგონა ჰყავდა. გოგონა იმდენად ლამაზი ყოფილა, რომ მნახველებს თავისი სილამაზით აჯადოებდა. მაგრამ ამ ლამაზ გოგოს ძალიან ცუდი ხასიათი ჰქონია. მეტისმეტად ძუნწი ყოფილა, ყველაფერში რალაც ნაკლს პოულობდა და ადამიანებს არ დადიოდა. ულამაზესი იმდენად შეაძულა ყველას თავი, რომ მასთან უკვე აღარავინ არ დადიოდა. უცებ ბაყაყი დაინახა, გოგონა ერთ მზიან დღეს მდინარის პირას იჯდა და იცქირებოდა. უცებ ბაყაყი დაინახა, აილო ქვის კენჭი და ესროლა. ბაყაყმა გოგონა, წყალში საკუთარ ანარეკლს შეხედა და ტირილი დაიწყო. მტირალა გოგონამ გაიგონა, რომ დაინახა, უთხრა, შენ რა საზიზღარი ყველა. ერთხელაც ამ გოგოს თეთრწვერა ბაბუა შემოხვდა გზად. თეთრწვერა ბაბუამ სიძუნწითა და ცუდი ქცევების უარყოფით მხარეებზე ესაუბრა. გოგონამ ბაბუას პირობა მისცა, რომ იმ დღიდან აღარ იძუნებდა, აღარავის დასცინებდა და ცუდად არ მოიქცეოდა. ამის შემდეგ კი გოგონა ნამდვილი სილამაზით შეიმოსა და ყველამ შეიყვარა.

ყველაზე საუკეთესო მე უნდა ვიყო

მასწავლებელმა კლასში ჭკვიან, ოღონდ შურიტ სავსე, მოსწავლეს ჰკითხა: „რატომ ვერ იტან თანაკლასელებს, რატომ უშლი ხელს და სულ რატომ ეჩხუბები?“

მოსწავლემ ცოტახნით დაფიქრდა, შემდეგ ფეხზე წამოდგა და თქვა: „იმიტომ, რომ არ მინდა მათ მაჯობონ რამეში, კლასში ყველაზე საუკეთესო მე უნდა ვიყო.“

მასწავლებელი ფეხზე წამოდგა, ხელში ცარცი აიღო და დაფაზე 15 სმ სიგრძის ხაზი გაავლო. შემდეგ შურიან მოსწავლეს მიუბრუნდა და ჰკითხა: „აბა მიპასუხე, ამ ხაზს როგორ დაამოკლებ?“

მოსწავლემ ბევრი იფიქრა, შემდეგ თქვა, ამ ხაზის რამდენიმე ნაწილად გაყოფა შეიძლებო. მასწავლებელმა პასუხს არ დაეთანხმა, დაფაზე ამჯერად არსებულზე უფრო გრძელი ხაზი გაავლო და ჰკითხა: აბა, ახლა მიპასუხე, როგორ გამოიყურება პირველად გავლული ხაზი?

მოსწავლემ დარცხვენილად თავი დაბლა დახარა და უპასუხა:
-„უფრო მოკლედ“

ამ პასუხის გაგონებაზე მასწავლებელმა ისე დაარიგა, რომ არასოდეს არ დაავინყდებოდა. მონინალმდევის ხაზის დამოკლებაზე უკეთესი საკუთარი ცოდნისა და ნიჭის არეალის გაფართოვებაა.

